National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale

FEB 14 198

PAPER DIVISION
DES

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 7 (3206) XXXV aastakäik | Neljapäeval, 23. jaanuaril 1986 — Thursday, January 23, 1986 | Üksiknumbri hind 70 centi

Skauditaat Jämesäär ja tema silmaterad — Lembitu noolepoisid Heino Jõe 60. skaudisünnipäeva jamul Peetri kiriku saalis. Eesreas Taavo Westerblom, Erik Reppo, Erik Lepik, Paul Sehr, Peter Musta ja Reimar Ratnik. Tagareas Miku Linkruus, Jaan Silmberg, Robert Arro, Jämesäär, Gilli Palias, Eddie Kallikorm ja Randar Puust. Jämesäärel ripub kaelas suur „auraha", mille saatsid New Yorgi „Viikingid" oma juhi „Lord" Linold Millesega. Foto: Vaba Eestlane

Shveits ei tunnusta anastamisi

Shveitsi välisministeerium kinnitab oma vastuses Leedu ühingule, mis Gorbatshovi-Reagani külastuse puhul oli valitsusele esitanud apelli Balti riikide küsimuses, et Shveitsi valitsus pole kunagi tunnustanud Eesti, Läti ja Leedu annekteerimist N. Liitu.

„Shveitsi võimud on mitmel korral varem tõendanud oma hoiakut indiviidide ja rahvaste vabaduse küsimuses. Nagu Teie juba oma apellis võisite nentida, ei ole Shveits tunnustanud Balti riikide liitmist N. Liidu külge. Sellest hoiakust ei loobuta ka edaspidi," kirjutab välisministeeriumi poliitilise osakonna esindaja F. Pianca, kes edasi ütleb: „Shveitsi president oma kõnelustes peasekretär Gorbatshoviga ei unustanud rõhutamast seda tugevat ja katkematut seost, mis on olemas vabaduse respekteerimise ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamise vahel."

Ühenduses neutraalse Shveitsi hoiakuga tuleb meenutada, et sellel maal tegutses UNO eelkäija Rahvasteliit mille liikmeks Eesti Vabariik astus juba 22. septembril 1921, pärast Vabadussõda. Nõukogude Liit ja Natsi-Saksamaa astusid liikmeiks alles aastal 1934.

Baltikumi anastanud N. Liit heideti Rahvasteliidust välja aastal 1939 ühenduses sõjalise kallaletungiga Rahvasteliidu liikme Soome vabariigi vastu.

RUTT ELIASER

Henrik Visnapuu nimelise Kirjandusfondi laureaadiks

Henrik Visnapuu nimelise Kirjandusfondi Valitsuse poolt moodustatud zhürii — koosseisus dr. phil. Alfred Kurlents, dr. phil. Viktor Kõressaar ja kirjandusloolane Eti Sirg — otsustas Fondi 1984/85. aasta auhinna määrata Eesti Kirjanike Kooperatiivi kirjastusel ilmunud Rutt Eliaseri mälestuste raamatule „Passita ja pajata".

Zhürii motiveeris oma otsust järgmiselt:

„Seekordne auhind langes Rutt Eliaseri erksa vaimuga kirjutatud tumedalõimsele mälestusteosele „Passita ja pajata" kui uuest lähtekohast ajajärku kinnistavale Siberi-raamatule. See on ainulaadne teos, mis kirjeldab erapooletult ja asjalikult mitte üksi küüditatute kannatusi, vaid ka kohalike inimeste eluraskusi karmi rezhiimi all. See on kaasaelanu sügavalt haarav kirjeldus küüditamisest ja Siberi elu-olu tohutuist raskusist, näljast ja kannatusist. Elava sõnastuse tõttu, milles leidub palju otsest kõnet, on raamat loetav peagu kui dokumentaalromaan ühe intelligentse ja julge naise elust ühest küüditamisest teiseni. Teos annab ülimalt tõetruu pildi meie rahva traagikast läbi inimese silmade, kes julges õigust nõuda isegi seal, kus ainult vägivald võimutses."

Henrik Visnapuu nimeline Kirjandusfond loodi 1953. aastal. Sedapuhku antakse auhind välja 33. korda. Hindamisele tulid raamatud, mis olid ilmunud 1. okt. 1984 kuni 30. sept. 1985. Fondi järjekindlaid toetajaid suuremate summadega on algusest peale olnud lahkunud luuletaja vennapoeg arhitekt Herk Visnapuu, samuti korp! Filiae Patriae. Fondile on pidevalt annetusi teinud Eesti Kultuurifond USA-s, Baltimore E. Selts ning teised eesti organisatsioonid Ühendriikides. Varemalt toetasid Fondi ka Kanada ja Austraalia.

Rohkem tellijaid — parem ajaleht.
Soovitage
VABA EESTLAST
oma sõpradele!

mb
„tuleb!"

Toronto Eesti Naisselts korraldab

Vastlapäeva pärastlõuna

pühap., 16. veebr. 1986 kell 3 p.l.
Eesti Maja suures saalis

Eeskava ✭ Kohvilaud ✭ Loterii

Toronto Eesti Meeskoori E. V. aastapäeva tähistamise

KOOSVIIBIMINE

laup., 15. veebr. 1986. a. kell 7 õ. Eesti Maja suures saalis

Eeskavas — piiskop **K. Raudsepp,** laule meeskoorilt
Tantsuks V. Gustavsoni orkester.

Õhtueine veiniga ✭ Baar ✭ Loterii

Laudade ettetellimine: A. Rõika, tel. 277-2071 ja teisipäeva õhtuti Eesti Maja kohviku ees.

UUENDAGE „VABA EESTLASE" TELLIMINE 1986. AASTAKS!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — Tellige „VABA EESTLAST"

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publisher Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823. talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00. esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

30 aastat president K. Pätsi surmast

Vana Andrese koguduses mälestati meie suurt riigimeest

Pühapäeval, 19. jaanuaril 1986. korraldas Vana Andrese kogudus jumalateenistuse K. Pätsi 30. surmaaastapäeva (18. jaan. 1956) tähistamiseks. Teenis õpetaja Udo Petersoo, kõneles E.V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo, orelil Lembit Avesson, lipuvalve Toronto Eesti Võitlejate Ühingu kaasvõitlejailt.

Õp. U. Petersoo oli valinud jutluse aluseks kuningas Taaveti sõnad „Õnnis on inimene, kes ei käi õelate nõu järele, õnnistatud on rahunõudjad, õnnis on inimene, kes ei seisa ülekohtuste teel ja kes ei kuulu pilkajate hulka." Iga võitlus kannab ka ohvreid. Eesti rahvas on seda tihti kandnud, surres Siberi tühimaadel, varisenud ristideta haudadesse. Ees on sammunud juhid, kellel oli Jumala õnnistus, kes astusid õiguse radadel. Rahvas astus koos oma valitsusega, president K. Pätsiga, kes oli eesti rahva poeg ja kellel oli meie usuldus. Ta oli üks meie hulgast, olles võitleja ja vabaduse sümbol. K. Päts astus julgelt edasi nii vabas Eestis kui ka selle vabaduse kaotuse järele võõral maal vangina. Ta varises 30 aastat tagasi kaugel kodumaast, ega teata ta ristita hauda!

Jutlusele järgnes L. Avessonilt orelil päevakohaselt tõsine J. Sibeliuse „Finlandia" viimane osa „Rahu laul".

Aupeakonsul I. Heinsoo käsitles oma sõnavõtus mõningaid momente K. Pätsi eluloost, jagades selle kolme peamisse ossa. Lähemalt vaatles ta presidendi vangistamist peale Eesti allutamist Nõukogude Liidu poolt ja küüditamist.

Peale mitut aastakümmet said järjekordsete küsimiste järele vabad eestlased Rahvusvahelise Punase Risti peakorterist Genfist 1974. aastal teate:

„Meile on teatatud N. L. valitsuse organite poolt E.V. presidendi Konstantin Pätsi surma ajana 18. jaanuar, 1956. Surma kohta, põhjust ja matuste paika ei avaldatud".

Hilisemad eraviisilised teated kodumaalt nimetavad surmapaigana Kaasani närvihaiglat Tatari autonoomses Venemaa osas.

Selle väljapaistva eesti rahva poja mälestus, tema panus Eesti iseseisvuse saavutamisel ja meie riigi ülesehitamisel, jääb püsima üle aegade. Tema elukäigu kõige traagilisem peatükk algas 31. juuli 1940 õhtul Kosel Kloostrimetsa talus, mis oli tema elukohaks. Talu piirati sisse NKVD-istide poolt, kus talle teatati, et ta küüditatakse koos perekonnaga. Aasta hiljem toimus massiline Eesti rahva küüditamine, mis puudutas kaudselt või otseselt kogu rahvast.

Esimene osa K. Pätsi eluloo märkimiseks oli tema rahvuslik ärkamine koolipõlves, mis süvenes Tartu ülikooli õpingute kestel ja siirdumine peale ülikooli lõpetamist Tallinna.

Seal asutas ta ajalehe „Teataja", selle lehe poolt kuulutatud ideed tõstsid rahva enesevääratust ja rahvustunnet.

1904. aastal said eestlased esimest korda Tallinna linna omavalitsuse valimistel esikoha. On nimetatud, et „K. Päts vallutas Tallinna".

Teiseks ajalooliseks murdepunktiks oli 24. veebr. 1918, Eesti iseseisvaks muutmisega. Vast kõige tabavamaks oli hinnang: „Ilma Konstantin Pätsita ei oleks olnud iseseisvat Eestit!".

Kolmas periood oli, kus K. Pätsil oli suundamäärav osa meie iseseisvusaegses ülesseehitusetöös. Kõik arusaamatused ja sisevõitluses esinevad erinevused lahendati rahva huvides kindlakäeliselt. Eestist sai välisriikide poolt hinnatud partner. Viimane periood Eesti riiklikus elus, kugi poliitiliselt poolautokraatlik, ilmselt leidis poolehoidu rahva poolt. Poliitilise organiseerimise vabadus oleks kahtlemätult tulnud taasrakendamisele, kui meid ei oleks tabanud hoopiski kohutavam katastroof meie vabaduse ja riikliku iseseisvuse hävitamise näol N. Liidu poolt. Tema ustavaks jäämist oma rahvale kinnitab K. Pätsi vangipõlvest saadetud kiri ainult paar aastat enne surma, mis alles 1977. aastal vabasse maailma jõudis:

„KAASMAALASED!

Tervitan Teid meie võitleval kodumaal, Vene vanglates, välismaal ja Teie sünnikohtadel ja soovin Teile kõike head ja kindlat meelt ja jõudu Teie õiglases vastupanus . . .
Mina olen uhke, meie kindlameelne rahvas, olge julged ja kindlat ja püüdke jõuda meie suurele eesmärgile, nimelt et vabaks jääksid meie kodud, vaba kodumaa!"

K. Päts

Aupeakonsuli ettepanekul lõppes mälestusjumalateenistus Eesti hümniga. Püsti seistes austati rahvuslipu väljaviimist kirikust, mille lipuvalves seissid võitlejad M. Niinevee, A. Tooming ja J. Kirsipuu.

ee.

Gorbatshov ofensiivis

Ei ole kahtlust — Kremli poliitbüroo on rakendanud vene kõige paremad ajud tööle president Reagani maailmaruumi kaitsevööndi rajamise plaani nurja ajamiseks. Sellest aspektist lähtudes tuleb läheneda ka partei peasekretäri Gorbatshovi uuele äsja avalikuks tehtud ettepanekule tuumarelvade järk-järguliseks vähendamiseks ning lõpuks nende täielikuks likvideerimiseks.

Näib, et siinpool raudset rimpa paljud poliitikud ja eksperdid võtavad Gorbatshovi uut ettepanekut ülima tõsidusega ja suhtuvad sellesse kui konstruktiivsesse üldplaani maailma tuumarelvade arsenalide vähendamiseks ja lõpuks sellele hävitavale relvaliigile surmaotsuse kuulutamiseks. Igatahes sellise järelduse võib teha siin ja seal avaldatud esialgsetest hinnangutest, analüüsidest ja kommentaaridest, mis eriti alla kriipsutavad, et venelased on ameeriklastest tuumarelvastuse piiramise kavandamisel jälle ette jõudnud ning president Reagan oma nõuandjatega peab andma Gorbatshovile kiirelt vastuse, milline on Washingtoni reaktsioon Kremli kavandile.

Kahtlemata on Gorbatshov pannud Reagani teatud määral sundolukorda. Mängides oma raam-ettepanekutega maailma päästjat ähvardavast hukatusest ja maailmarahu kindlustajat on ta kogunud oma selja taha ka läänemaailmas suure pooldajaskonna, kes toetab venelasi kogu maailma peibutamiseks väljamõeldud manöövrite läbiviimisel. Reagani olukord on arusaadavalt väga delikaatne kuna ta ei saa järsult Kremlist tulnud ettepanekut tagasi lükata, vaid peab esinema kompromissitahtelise riigimehena. Siit lähtudes on ka mõistetavad tema esialgsed soodsad hinnangud Gorbatshovi plaanile ja ta lubadused Kremli ettepanekute kaalumisele võtmiseks, leides neis positiivseid punkte, mis varem Moskva ettepanekutes pole esinenud.

Esialgsel pilgu heitmisel jääb tõesti mulje, et Gorbatshovi projektis on tegemist grandioosse plaaniga tuumasõja ohu kõrvaldamiseks ja maakera muutmiseks elamisväärsemaks planeediks. Partei peasekretäri programm on jagatud kolme faasi, mis hõlmavad 15 aastase perioodi, millest esimene faas nõuab Ühendriikidelt ja N. Liidult tuumalaengute lansseerimise vahendite kärpimist 50 prots. võrra, lubab mõlemale poolele ainult 6000 tuumalaengut, taotleb Ühendriikide ja N. Liidu keskmise lennuulatusega rakettide elimineerimist Euroopas ning nõuab Moskvalt ja Washingtonilt moratooriumit tuumarelvade katsetamisel. Kuid kõigele muule lisaks nõutakse Ühendriikidelt maailmaruumi kaitsevööndi väljaarendamise lõpetamist.

Plaani teises faasis tuleksid kõik keskmise lennuulatusega tuumaraketid ning taktikalised lühimaa tuumarelvad elimineerimisele. Selles faasis ühineksid ka teised riigid Ühendriikide-N. Liidu kokkuleppega maailmaruumi relvastamise ning tuumarelvade katsetamise keelustamiseks. Kolmas ja lõplik faas oleks punkti panemine kogu programmile, kuna selle raamides toimuks kõigi tuumarelvade likvideerimine ning ülemaailmse kokkuleppe sõlmimine tuumarelvade igaveseks elimineerimiseks.

Põgusal vaatlusel tundub projekt tihedana, kuid lähemal analüüsimisel muutub kogu ettepaneku kude võrdlemisi hõredaks, jättes mulje, et samal ajal kui Moskva kindlustab endale plaani rakendamisel tuumarelvade alal üleoleku, nõuab ta ameeriklastelt maailmaruumi kaitsevööndi rajamise programmi lõpetamist, ja seda juba esimeses faasis. Ameeriklasi vaevab ka teadmine, et kui keskmise lennuulatusega raketid Euroopa pinnal likvideeritakse, siis jääb Washington tunduvalt halvemasse olukorda, kuna venelaste käsutuses on palju rohkem strateegilisi suuri maalt välja tulistatavaid kontinentidevahelisi rakette, millega on võimalik Põhja-Ameerika kontinenti atakeerika. Teiseks suureks mureks on Gorbatshovi nõudmine tuumarelvade katsetamise lõpetamiseks, kuna Ühendriigid on tuumarelvade väljaarendamise alal Nixoni ja Carteri detente aastatel venelastest tunduvalt maha jäänud ning pealegi pidurdaks katsete lõpetamine „tähtede sõja" programmi kondikavale vajaliku liha ja vere andmist.

Omaette probleemiks on ka tuumarelvade tagavarade likvideerimise kontrollimine. Venelased lubavad küll kontrollmeeskondi oma territooriumile, kuid võttes arvesse kõiki eelmisi kogemusi leiavad nad kontrollmeeskondade tegevuse piiramiseks kindlasti igasuguseid takistusi ja nurgataguseid võtteid.

. .Gorbatshovi plaan tuleb arutusele Genfis toimuvatel N. Liidu ja Ühendriikide vahelistel tuumarelvastuse läbirääkimistel, kus Washingtoni meeskonna ülesandeks on kinni naelutada kõik vene programmis leiduvad augud ning esitada ettepanekuid nende kinni kittimiseks. Võttes arvesse Reagani kindlat hoiakut oma tähtede sõja programmi jatkamiseks, ei ole mõeldav, et ameeriklased sellest programmist loobuksid ja sellega oma parima trumpkaardi, mis neil viimaste aastakümnete kestel venelaste vastu kasutada on olnud, kergel käel maha mängiksid. Kuid ameeriklased on sunnitud siiski ka omalt poolt midagi tegema uute ettepanekute näol, kuna Gorbatshov on viimasel ajal olnud pidevalt ofensiivis ja Washington on pidanud otsima vahendeid kuidas seda ofensiivi tagasi lüüa. Aeg on ka Washingtonil minna ofensiivi, kuna väljavaateid selleks leidub küllaldaselt. Selline ofensiiv oleks eriti vajalik Euroopa elanike vaigistamiseks ja rahustamiseks, keda venelased oma väliselt läikimalöödud, kuid sisult omakasupüüdlike ettepanekutega võluda ja ameeriklaste vastu üles kütta püüavad.

K. A.

Eesti president Konstantin Päts

Liberaalid saavutasid edumaa

OTTAWA — Föderaalsed liberaalid jõudsid pärast 16 kuud tagasi olnud suurt valimiskaotust gallupi uurimisel ette konservatiividest. Uurimus tehti detsembri alguses ja näitab, et liberaalid olid eelmise kuuga võrreldes 2 punkti juurde saanud, 36 protsendilt tõustnud 38 protsendile otsustanud hääletajaist. Samal ajal konservatiivid langesid 40 protsendilt 37 protsendile, uusdemokraadid jäid muutmatuks 24 prots.

90 inimest hukkusid lennuõnnetusel

GUATEMALA CITY — 90 inimest said surma kui reisilennuk, millega tehti ringsõitu turistidele, langes alla ja purunes Guatemala džunglis. Kahemootoriga Caravelle reaktiivlennuk langes alla ilma, et ainuski ellu jäänuks, kui see lähenes Santa Elena lennuväljale.

Rahvatantsudega

T.E.R.R. „Kungla" järjel

Igal kevadtalvel on toi rahvatantsude põimikutega disest eesti elust-olust. Täna ajaliselt ligemale kuu aega

T.E.R.R. „Kungla" üldjuht Toomas Metsala ütleb, et ajaline muudatus oli tingitud asjaolust, et kooliõpilaste puhkused sattusid samasse nädalasse ja veebruari esimene pool on viimastel aastatel jäänud üritustetühjaks, siis sobis sinna väga hästi tuua „Kungla" rahvatantsijate suuresinemine.

T. Metsala selgitab edasi — muudatus on ka etenduse asukohas — senise Seneca College'i auditooriumi asemel, mis viimastel aastatel hakkas nagu eestlastest osavõtjaile liiga suureks muutuma.

Kommentaarid

Vene võimudele ei meeldi, e Ameerika Ühendriikides tehakse nõukogude vastast propagandat mis viimasel ajal on võtnud suu remad mõõtmed kui raudeesriide tagune silm seda tavaliselt on har junud nägema ja kõrv kuulama Näib, et viimasel ajal suurkinodes ekraanidele ilmunud kommunismi vastased filmid Rambo ja Rocky IV on mõjunud Moskvas eriti häi rivalt, mis on põhjustanud iseg erakorralise pressikonverentsi and mise Moskvas läänеriikide ajakir janikele, kellele kurdeti, et taolised filmid hävitavad kiiresti Genfis Reagan-Gorbatshovi kohtumise loodud koostöövaimu.

Kahtlemata leidub mõlemate filmides palju sellist, mis võtava vene võimumeeste põsed hõõgum ning ajavad käed rusikasse. Filmi de peategelaseks on populaarn löökfilmide näitleja ja lavastaj Sylvester Stallone, kes on teinu endale nime poksisoprti ja poksij te elu käsitavate filmidega. Sam süzhee alusel on üles ehitatud k Rocky IV nime kandev film, ku ameerika poksija võistleb enda tublisti suurema ja füüsiliselt tug vama õela vene poksijaga, kelle lõpuks pärast ägedat rusikasõ lõpuks võidab. Ja Rambo viib filn vaatajad Vietnami, kuhu Stallon vietnami sõja veteranina taga siirdub ning seal kommunisti vastu hakkab võitlema. Mõlema filmid on erakordselt populaarse ning neid on käinud vaatamas s jad tuhanded ameeriklased. Ku — mis venelasi veelgi rohkem hä rib — filmid saadetakse ka teiste se maadesse, kus neid samuti k lastavad suured vaatajate mass kelledele Stallone jagab oma an kommunistlikku filosoofiat ja võ lusvaimu.

Moskvas antud pressikonveren sil olid seekord tavalised poliiti selt areenilt tuntud propagandam hed eemale jäänud, kuid välja toodud kultuuriministri asetäit Georgi Ivanov, kes eriti kurtis, ameerika filmitööstus on loon uue kangelase, kes tapab ideoloo liste veendumuste sunnil. Ivan nentis, et Ühendriikides lubatak selliseid filme produtseerida v jendusvabaduse loosungi all, ku sealjuures ei arvestata, et selli „praht" võib kahjustada N. Lii ja Ühendriikide vahekordi, e nüüd, kus Genfis saavutati Reag ni ja Gorbatshovi vahel kokkule mõlemate maade vaheliseks ti daks kultuuriliseks läbikäimisek

Kuid Ivanovil ja temaga kaas oleval N. Liidu kirjanike ühin sekretäril Genrikh Borovik'ul teisigi probleeme südamel. Nii k

surmast

suurt riigimeest

Andrese kogudus jumalateenistu-histamiseks. Teenis õpetaja Udo orelil Lembit Avesson, lipuvalve

said siirdumine peale ülikooli lõpeta-va- mist Tallinna.

Pu-enfist **Seal asutas ta ajalehe „Teataja", selle lehe poolt kuulutatud ideed tõstsid rahva eneseväärtust ja rahvustunnet.**

litsu-iendi 1904. aastal said eestlased esimest a 18. korda Tallinna linna omavalitsuse põh-valimistel esikoha. On nimetatud, alda- et „K. Päts vallutas Tallinna".

Teiseks ajalooliseks murdepunktiks oli 24. veebr. 1918, Eesti iseseisvaks muutmisega. Vast kõige tabavamaks oli hinnang: „Ilma Konstantin Pätsita ei oleks olnud iseseisvat Eestit!".

Kolmas periood oli, kus K. Pätsil oli suundamäärav osa meie iseseisvusaegses ülesseehitusetöös. Kõik arusaamatused ja sisevõitluses esinevad erinevused lahendati rahva huvides kindlakäeliselt. Eestist sai välisriikide poolt hinnatud partner. Viimane periood Eesti riiklikus elus, kugi poliitiliselt poolautokraatlik, ilmselt leidis poolehoidu rahva poolt. Poliitilise organiseerimise vabadus oleks kahtlematult tulnud taasrakendamisele, kui meid ei oleks tabanud hoopiski kohutavam katastroof meie vabaduse ja riikliku iseseisvuse hävitamise näol N. Liidu poolt. Tema ustavaks jäämist oma rahvale kinnitab K. Pätsi vangipõlvest saadetud kiri ainult paar aastat enne surma, mis alles 1977. aastal vabasse maailma jõudis:

„KAASMAALASED!

Tervitan Teid meie võitleval kodumaal, Vene vanglates, välismaal ja Teie sünnikohtadel ja soovin Teile kõike head ja kindlat meelt ja jõudu Teie õiglases vastupanus . . .

Mina olen uhke, meie kindlameelne rahvas, olge julged ja kindlat ja püüdke jõuda meie suurele eesmärgile, nimelt et vabaks jääksid meie kodud, vaba kodumaa!"

K. Päts

Aupeakonsuli ettepanekul lõppes mälestusjumalateenistus Eesti hümniga. Püsti seistes austati rahvuslipu väljaviimist kirikust, mille lipuvalves seissid võitlejad M. Niinevee, A. Tooming ja J. Kirsipuu.

ee.

Liberaalid saavutasid edumaa

OTTAWA — Föderaalsed liberaalid jõudsid pärast 16 kuud tagasi olnud suurt valimiskaotust gallupi uurimisel ette konservatiividest. Uurimus tehti detsembri alguses ja näitab, et liberaalid olid eelmise kuuga võrreldes 2 punkti juurde saanud, 36 protsendilt tõustnud 38 protsendile otsustanud hääletajaist. Samal ajal konservatiivid langesid 40 protsendilt 37 protsendile, uusdemokraadid jäid muutmatuks 24 prots.

90 inimest hukkusid lennuõnnetusel

GUATEMALA CITY — 90 inimest said surma kui reisilennuk, millega tehti ringsõitu turistidele, langes alla ja purunes Guatemala dzhunglis. Kahemootoriga Caravelle reaktiivlennuk langes alla ilma, et ainuski ellu jäänuks, kui see lähenes Santa Elena lennuväljale.

Rahvatantsudega noorusmaale

T.E.R.R. „Kungla" järjekordne suurlavastus

Igal kevadtalvel on toimunud T.E.R.R. „Kungla" rahvatantsulavastus, kus on rahvatantsude põimikutega viidud edasi mõnda etnograafilise tegevusega motiivi endisest eesti elust-olust. Tänavune väljakuulutatud „Kungla" suuresinemine toimub ajaliselt ligemale kuu aega varem — laupäeval, 8. veebruaril.

T.E.R.R. „Kungla" üldjuht Toomas Metsala ütleb, et ajaline muudatus oli tingitud asjaolust, et kooliõpilaste puhkused sattusid samasse nädalasse ja veebruari esimene pool on viimastel aastatel jäänud üritustetühjaks, siis sobis sinna väga hästi tuua „Kungla" rahvatantsijate suuresinemine.

T. Metsala selgitab edasi — muudatus on ka etenduse asukohas — senise Seneca College'i auditooriumi asemel, mis viimastel aastatel hakkas nagu eestlastest osavõtjaile liiga suureks muutuma,

on leitud uus koht, 100 Princess Ave. (Sheppardi ja Yonge'i lähedal) Earl Haig koolimaja Bob Cringan auditooriumis.

Sellel hoonel on eelduseks, et kuna seal õpetatakse teatriala, siis on vastavad võimalused lavaesinemiseks kohaldatava valgustusseadmetega.

Lavastuse pealkirjaks on tagasisuunav „Kas mäletad?". See on noorepõlve mälestuste reis läbi Eesti, iga pilt erinevast maakonnast — alates Võru, Pärnu, Saare, Setu, kuna ühised on jaaniöö ja pulmad.

Neid erimaakondi karakteriseeritakse vastava maakonna tantsudega. Kogu lavastus on kuues pildis, mis jagatud kaheks vaatuseks. Alustatakse lapsepõlvega, karjaajaga, järgnevad setu kombe kohane pruudi valimine, jaaniõine õnne otsimine, armastuse motiiv kosjade ja pulmadega.

T. Metsala märgib, et „Kungla" ligi 75 liiget on kõik lavastuses rakendatud.

Lavastuse koostaja, lavastaja ja muusika koordineerija on muidugi T. Metsala ise, kes ju paljudel aastatel selletaolisi lavastusi on koostanud.

Nii esinevad seal kaks edasijõudnute gruppi, algajad ja lapsed.

Lavastuses on ka lühikesed sõnalised osad, mis seovad pilte; paljud osalised kannavad neid ülesandeid, otseseid peaosi ei ole, kuid suurema sõnalise osa kandja on Martin Jõgi oma leedulannast abikaasaga, kes on eesti keele puhtalt ära õppinud.

Lavastuse juurde mängib hea orkester, seekord on isegi rohkem instrumente kui varem.

Volly Gustavson on tegelik juhataja, kuid tegevuse ja muusika vaheliseks koordinaatoriks on T. Metsala ise.

Valgustuse eest hoolitseb Mikk Jõgi.

T. Metsala iseloomustab seekordset lavastust kui veidi erinevat. Noored on olnud väga hoolsalt ja innukalt teinud ettevalmistusi suuresinemise jaoks. Kuus liiget on ise valmistanud kaks nädalat kulisse.

Nii on esinemiseks kõik valmis ja noored ootavad, et nende töö vilja tullakse rohkearvuliselt kaasa elama. Küsides T. Metsalalt, kuidas on eesti noorte arvu vähenemine avaldanud mõju „Kunglale", ütleb ta, et kuigi liikmete arv on vähenenud, on eesti rahvatantsu populaarsus väga hea. Protsentuaalselt on isegi rohkem eesti noori praegu tantsimas kui varem.

Kuid lastearvu suurenemine lasteaiast peale toob optimismi ka rahvatantsijaile, et kord jäile pere hakkab suurenema. 1976. a. Baltimores oli 146 „Kungla" rahvatantsijat.

Praegune töö toimub neljas grupis — esimest juhib T. Metsala, teist V. Novek, kolmandat Kati Tammark ja lastegrupil on praegu isegi kolm tublit juhti — Helle Palomäe, Maimu Palomäe ja Silvi Matsoo; neist õed Palomäed asusid Torontosse Thunder Bayst, kus nad olid varem rahvatantsu tansinud.

„Kungla" näeb pidevalt ette uute juhtide kasvatamist. Möödunud sügisel toimus Kotkajärvel kolmepäevane (4.—6. okt.) treening-laager „Lirts". Osavõtjaid oli 21, kellest umbes pooled olid õppijad ja teine pool instruktorid.

Need on töötihedad päevad, toimuvad loengud õpetamistehnikast, pedagoogikast ja igaüks peab õpetama kaks tantsu selgeks, mida T. Metsala valib semitundmatuist.

See on vajalik, et omal käel mõistaks teisi õpetada. Lõpuks toimub ka sõbralik kriitika üksteise töö üle.

Praegu on lahendamisel suvine Vancouverisse maailmanäitusele esinemisele minek, kuhu on saadud ametlik kutse. Eestlaste esinemised on ettenähtud augusti kolmandal nädalal, kus kolmel päeval oleks paar esinemist tunniajalises programmis. Osa võtma on kutsutud „Ritmika" ja Kalev-Estienne võimlejad; laulukooride osa täidavad kohalikud eesti koorid.

Noorte poolt on püütud huvi äratada eelolevast suuresinemisest osavõtmiseks, nad on varem omalt poolt selleks organiseerinud ühissõite pensionäridele bussidega.

Eesti rahvakunsti hindajad peaksid rohkearvuliselt koos noortega kaasa minema oma noorusemaale seda omapära nautides, mis erimaakondade rahvatantsudesse on aastasadade jooksul talletatud

ja mida meie praegused noored nagu kontinuiteedi pidamiseks uuesti on elavaks loonud. Sellepärast tuletab T. Metsala veel kord meelde, et suuresinemine on laupäeval, 8. veebruaril algusega kell 7 õhtul.

Toronto Eesti Rahvatantsu Rühm „Kungla" praegune, 1985/86. tegevusaasta juhatus. Vasakult Cindy Härm, Aime Olup, Mike Sadul, Vivian Oder, Peeter Jeeger, Juta Metsala, Peeter Roose, ees Toomas Metsala ja Mollie Parum. Foto: Henry Raud

Kommentaarid

Vene võimudele ei meeldi, et Ameerika Ühendriikides tehakse nõukogude vastast propagandat, mis viimasel ajal on võtnud suuremad mõõtmed kui raudeesriide tagune silm seda tavaliselt on harjunud nägema ja kõrv kuulama. Näib, et viimasel ajal suurkinodes ekraanidele ilmunud kommunismivastased filmid Rambo ja Rocky IV on mõjunud Moskvas eriti häirivalt, mis on põhjustanud isegi erakorralise pressikonverentsi andmise Moskvas lääneriikide ajakirjanikele, kellele kurdeti, et taolised filmid hävitavad kiiresti Genfis Reagan-Gorbatshovi kohtumisel loodud koostöövaimu.

Kahtlemata leidub mõlemates filmides palju sellist, mis võtavad vene võimumeeste põsed hõõguma ning ajavad käed rusikasse. Filmide peategelaseks on populaarne löökfilmide näitleja ja lavastaja Sylvester Stallone, kes on teinud endale nime poksisoprti ja poksijate elu käsitavate filmidega. Sama süzhee alusel on üles ehitatud ka Rocky IV nime kandev film, kus ameerika poksija võistleb endast tublisti suurema ja füüsiliselt tugevama õela vene poksijaga, kelle ta lõpuks pärast ägedat rusikasõda lõpuks võidab. Ja Rambo viib filmi vaatajad Vietnami, kuhu Stallone vietnami sõja veteranina tagasi siirdub ning seal kommunistide vastu hakkab võitlema. Mõlemad filmid on erakordselt populaarsed ning neid on käinud vaatamas sajad tuhanded ameeriklased. Kuid — mis venelasi veelgi rohkem häirib — filmid saadetakse ka teistesse maadesse, kus neid samuti külastavad suured vaatajate massid kelledele Stallone jagab oma antikommunistlikku filosoofiat ja võitlusvaimu.

Moskvas antud pressikonverentsil olid seekord tavalised poliitiliselt areenilt tuntud propagandamehed eemale jäänud, kuid välja oli toodud kultuuriministri asetäitja Georgi Ivanov, kes eriti kurtis, et ameerika filmitööstus on loonud uue kangelase, kes tapab ideoloogiliste veendumuste sunnil. Ivanov nentis, et Ühendriikides lubatakse selliseid filme produtseerida väljendusvabaduse loosungi all, kuid sealjuures ei arvestata, et selline „praht" võib kahjustada N. Liidu ja Ühendriikide vahekordi, eriti nüüd, kus Genfis saavutati Reagani ja Gorbatshovi vahel kokkulepe mõlemate maade vaheliseks tihedaks kultuuriliseks läbikäimiseks.

Kuid Ivanovil ja temaga kaasas oleval N. Liidu kirjanike ühingu sekretäril Genrikh Borovik'ul oli teisigi probleeme südamel. Nii kurtis Borovik, et ameeriklased ei kirjasta kaugeltki sellisel hulgal vene kirjanike teoseid nagu teevad seda vene kirjastused ameerika kirjanike töid trükkides ja levitades.

Vene kultuurielu komssarid ei taha nähtavasti tunnistada, et vene tsenseeritud perioodiline kirjasõna on näidanud Ameerika Ühendriike pidevalt halvas valguses ja teinud ameerika vastast propagandat. Mis puutub vene kirjandusesse, siis kahtlemata on läänes paremad terad sealt välja korjatud ja siin avaldatud, kuid ükski kirjastus ei taha hakata kirjastama ideoloogilisi propagandateoseid, millede eesmärgiks on kommunistliku rezhiimi ülistamine ja idealiseerimine. Moskvas ei saada nähtavasti sellest aru, et läänemaailmas ei toideta inimeste lugemisisu valitsuse poolt heakskiidetud propagandaväljaannetega, vaid lugejale antakse võimalus valida paljude sõnavabaduse alusel kirjutatud teoste hulgast talle meeldivamaid raamatuid. Ja „sotsialistliku realismi" pinnal fabuleerivad teosed ei kuulu nende meeldivamate teoste hulka.

☆

Nikaraagua poolkommunistlik rezhiim on sunnitud iga päevaga näitama üha põhjalikumalt ja detailsemalt oma õiget nägu. Isegi paljud katoliku vaimulikud, kes läksid esialgu sandinistidega vaimustatult kaasa lootuses, et uus riigikord kaotab kõik sotsiaalsed hädad ning rakendab igale inimesele ta põhilisi õigusi kinnitava süsteemi, on pettunud ning on hakanud Ortega rezhiimile läbi mustade prillide vaatama.

President Ortega omalt poolt on avalikult näidanud, et usumehed on oma osa temale võimu kindlustamisel maha mänginud ning et neid pole enam vaja. Seda kinnitab eriti rooma katoliku kiriku raadiojaama sulgemine „avaliku korra ähvardamise" ettekäändel. Raadiojaama avaliku korra ähvardamine seisis selles et raadiojaam ei andnud edasi president Ortega uueaasta läkitust.

Kuid katoliku kiriku raadiojaama sulgemine ei ole ainus sellelaadiline aktsioon, millega marksistlik valitsus näitab oma õiget nägu. Möödunud oktoobris suleti kiriku ajakiri „Iglesia" ning veidi hiljem ka ametühingute ajakiri.

Mida arvavad sellest Kanada pahempoolsed rahuvennad ja rahuõed, kes käivad Nikaraaguast revolutsioonilist vaimustust toomas ja katsuvad kanada rahvale igal võimalikul juhul puru silma puistata Ortega kommunistliku valitsuse üles kiitmisega ja selle taevani ülistamisega?!

AMI

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

KINNISVARALAENUD 10.00%

ISIKLIKUD LAENUD alates 11.00%

Informatsiooniks helistada: 465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3, teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

RATAS OPTICAL

219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.

Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—

Hinnaalandus kaasmaalastele 10%

Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

25. ja 26. jaan.
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

1. ja 2. veebr.
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

Kinnisvarade ostu ja müügi puhul

(ELUMAJAD, ÄRIRUUMID JA SUVILAD)

Toomas Mankin
Associate Broker
Kontoris 482-5544
kodus 447-3782

L.S. Snelgrove (1981) Ltd.

Kui Teie olete 60—71 aastat vana ja kui Teie soovite oma RRSP-d pidevaks sissetulekuks muuta, võin Teid aidata asutuse leidmisega mis pakub Teile kõrgeimat sissetulekut.

TARVO TOOMES
495-6805 ehk 968-1444
Moneystart Inc.
187 Gerrard St. E. Toronto

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 33 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

EESTI POSTMARGID
25 erisugust $7
50 erisugust $25
Palun kirjutada kui soovite suur-oksjoni kataloogi või seeriate hinnakirja.
VELLO MANDVERE
196 Burbank Drive
Willowdale, Ont. M2K 1P6

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Estonia Koor lauluproovi pidamas Jeruusalemmas hotellis, kus nad peatusid.

ESTONIA KOOR PÜHAL MAAL

Intervjuu dr. Roman Toiga

Möödunud jõulud jäävad eesti koorimuusika ajalukku: esmakordselt kõlas eestikeelne laul Pühal Maal Jeesuse sünnilinnas Petlemmas. Igal jõululaupäeval antakse Petlemmas rahvusvaheline kooride jõuluaineline kontsert. Sellel aastal astus teiste keelte sekka ka eesti keel — selle suurteoga sai hakkama Toronto Estonia koor.

2.

„Vaba Eestlase" eelmises numbris avaldasime Aarne Vahtra raadiointervjuu dr. Roman Toiga Estonia Koori laululennust Pühale Maale. Jätkame sellega, kusjuures ühe isiku küsitelu on seekord laienenud ka reisi üldjuhile Aino Lokile ja koori esinaisele Pärja Tiislarile.

AV: Mõne aja eest kirjutas SIRP JA VASAR ebainimlikest tingimustest, mis tuli taluda Eesti Riiklikul Sümfoonaorkestril kontsertreisil Gruusiasse. Üles olid loetud sõidud räpastes üldvagunites, ööbimised paikades, mida võimatu nimetada hotellideks, kokkulepete eiramised vastuvõtjate poolt jne. jne. Kuidas oli korraldatud teie reisi see külg?

Roman Toi (RT): Annaksin siin jutulõnga üle meie esinaisele Pärja Tiislarile (PT) ja reisi üldjuhile Aino Lokile (AL).

AL: Meie reisiagent oli ette valmstanud briljantse kava. Kõik klappis: suurepärased hotellid, maitsev toit — tõsi, mõnele suurele mehele ehk napivõitu — ja hästi läbimõeldud turistlik programm. Igal meist kujunesid välja oma lemmikpaigad, kuhu juba homme naaseks. Kui raskusi tuligi, siis need johtusid sellest, et praktiliselt on ju võimatu luua kava, mis ühe-aegselt 50 inimesele, 50 individuaalsusele, ainuvõimalik. Omaette huvitav oli ööbimine looduslikult kaunis kohas asuva kibutsi „putkades".

Kibutsi nimetamine toob minu silme ette okupeeritud kodumaa kolhoosi. Oled Eestis käinud, kas see paralleel on tõene?

AL: Eestis küll, kolhoosis mitte.

Ole tänatud sellegi vihje eest! Edasi, Lähis-Idas on olukord juba aastaid rahutu: pinged tõusevad ja mõõnavad. Kas said sellestki oma reisi ajal ainu?

AL: Iisraelis eneses ehk mitte, kui väljaarvata tõsiasi, et siin nägi tänavatel rohkem sõdureid, kui sellega harjunud oleme. Teine oli olukord lennujaamades: siin kontrolliti põhjalikult dokumente, esitati hulgaliselt küsimusi, vaadati läbi meie kohvrid.

Osa teist jäi Lähis-Itta kauemaks, ka Rooma ja Viini pommiplahvatuste ajaks. Kuidas need plahvatused vastu kajasid?

AL: Lugesime neist ajalehtedest. Kindlust sisendas aga teadmine, et lennuliin, mida kasutasime, on tuntud oma suurepäraste julgestusabinõudega. Murelikud oldi siin, Torontos. Kuulsin sellest hiljem oma lähedastelt ja töökaaslastelt.

PT: Eks taolised terroristlikud aktid kutsu igas inimeses esile just tema reaktsiooni: kelles hirmu, kelles pahameele. Rahustas tõesti põhjalikkus, milline lennujaamades kontrolli puhul valitses.

Läheme nüüd poliitikalt tagasi kontsertreisi juurde. Suurimad elamused?

PT: Minul on neid kaks. Esiteks kohtumine eestlastega EIN GEVI kibutsis. Kui me kontserdi lõpul koos lavalt laulsime, siis olid pisarad silmas igalühel, nii laval kui saalis. Teiseks jumalateenistus Jeruusalemma luteri kirikus. Olime olnud mitu päeva reisil ja võõras ümbruses ja leidsime end äkki nagu kodusest oaasist, kus kõik soe, südamlik ja armas. Mulle oli see reisi tipphetk.

AL: Olen Pärjaga päri. Lisaksin omalt poolt veel ootamatuse: Iisrael ise ja tema inimesed. Ei osanud oodata nii ilusat maad ja nii lahket vastuvõttu.

Pettumused?

PT: Minul neid ei olnud. Üllatusi küll: ei osanud arvata, et 50—60 inimest ni pika reisi arusaamatusteta ära teha suudavad, koori liitis see reis tublisti.

AL: Ainus pettumus — reis oli liiga lühike. Üllatav oli kogu reis. Ma olen väga rahul.

Ja nüüd samad küsimused dirigendile!

RT: Minu suurimaks pettumuseks, õigemini kahetsuseks, on see et arusaadavate põhjustel ei saanud rohkem lauljaid reisist osa võtta. Suurimaks elamuseks — seista Petlemmas oma kooriga teiste kooride kõrval. Ei saa nimetamata jätta jumalateenistust Redeemeri luteri kirikus Jeruusalemmas. Jõulupäeval, Jeesuse jälgede vahetus läheduses, oma kooriga laulda ja orelitki mängida: inimliku prilli läbi vaadatuna oli see ehk korduma-tu päev minu elus.

ESTONIA koor elab, aga kuidas edasi?

RT: Saime just kutse esinemiseks ühe Toronto sümfooniaorkestri kavas. Juunis anname Toronto ülikooli muusikafakulteedi kontserdisaalis oma aastakontserdi. Vahepeal külastame kontserdiga Toronto eestlaste vanadekodu ja juba kuu aja pärast ootab meid ees üllatuslik vaimulik-ilmalik külaskäik ühe eesti koguduse juurde.

Kaugemas perspektiivis?

RT: Püüan samm-asmmult läheneda Kreegi REEKVIEMILE. Palju on krjutatud ilusat ja sügavat Kalevipoja teemal. Ka sellele varandusele tahaksin ligi pääseda. Kummitab koorimuusika, mis loodud Põhjala ainetele. Eesti koori-

N. Liidu—Jaapani vastuolud tähtede sõja küsimuses

TOKIO (Reuter) — Ettenähtud kõned tühistati ametlikul vastuvõtul Tokios, kuna Jaapani ja N. Liidu välisministrid olid sattunud teravasse vastuollu ühenduses USA poolt kavandatava maailmaruumi kaitsevööndiga või nn. tähtede sõjaga. Samal ajal üritasid ultra-parempoolsed demonstrandid rünnata N. Liidu saatkonda.

N. Liidu välisminister Eduard Shevardnadze ütles, et Moskva oleks ülimalt häiritud, kui Jaapan toetaks USA-d maailmaruumi kaitsevööndi arendamisel. N. Liidu tuumalaenguid kandvate rakettide vastu.

Kuus demonstranti arreteeriti, kui nad püüdsid läbi murda politsei ahelikust N. Liidu saatkonna ees. Demonstreeriti esimese Jaapani—N. Liidu tippkohtumise vastu 1979-st aastast, mil N. Liidu väed tungisid Afganistani.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

loomingus on loodud nii palju ilusat ja väärtuslikku, et küsimus ei seisagi selles, mida kavva võtta, vaid mida — valutava südamega aja ning olude sunnil — edasi lükata.

Torontos, 9. jaanuaril 1986. a.

Aarne Vahtra

Võid käia läbi Eestimaa . . .

Harjumaalaste Koondise teine kokkutulek

Toronto eestlaste üks nooremaid etnilisi organisatsioone, Harjumaalaste Koondis, pidas oma teise õnnestunud ürituse — perekondliku kokkutuleku — Toronto Eesti Majas pühapäeval, 19. jaanuaril 1986. 110-pealine harjumaalaste ja nende sõprade pere veetis hubase pühapäevase pärastlõuna perekondlikus, informaalses õhkkonnas ülimaitsva klimbisupi ning kohvi ja küpsiste juures.

Koondise esinaine Juta Kübarsepp tervitas kokkutulnud harjumaalasi ja nende sõpru ja andis ülevaate õhtusest kavast. Ka oli Juta Kübarsepa ja koondise juhatusliikmete poolt Eesti Maja keskmine saal, kus kokkutulek toimus, dekoreeritud Har maa kaardi, vapi ja Tallinna r. nitud linnaplaaniga ühes seinas ning Tallinna ja Kuusalu kihelkonna piltide tahvlitega teises seinas. Ka laudadel oli mitmeid väljapanekuid Harjumaad puudutavatest asjadest.

Tervituse järvamaalastelt tõi Leo Prii, kes jutustas ka oma esimestest kokkupuudetest ja muljetest Tallinnast. Kui suvel tutvustati Jõekäärul Lauritsapäeva kokkutulekul Kuusalu kihelkonda,

siis seekord tutvustas Lembit Pihlberg Juuru kihelkonda, meenutades juhtumeid kolmel suvel Juurus.

Kaks nendest suvedest olid sõjasuved 1941 ja 1944, haarates mitmeid sõjasündmusi. Ta puudutas ka reipalt Mahtra sõda ja maastikupilte ning huvitavamaid inimkaraktereid ümbruskonnas.

Õpetaja Edgar Heinsoo, kes istus Kuusalu rahva lauas koos meie aupeakonsul Ilmar Heinsoo ja Salurandade perekondadega, luges söögipalve, enne kui perenaised kandsid lauale klimbisupi tirinaid, mis oli valmistatud peaperenaise proua Alaveri näpunäidetel ning mis sai üldise kiidu ja menu osaliseks.

Õhtu muusikaline osa oli Meinhard Niinvee käes, saates akordionil ühislaule, saatis ka proua Hilda Seppa, kes esitas kaks soolopala ning lõpuks esitas ise paar humoorikat popurriid rahvalauludest ja vemmalvärssidest.

Elga Niglas viis seltskonna luuleradadel ümber Harjumaa. Kogu matk ajas ja ruumis oli pandud riimi ja rütmi.

Pääsmete numbrite vahel loositi välja paar võitu ning lõpusõna ütles Anne Orunuk, kes oli kogu õhtu jooksul toiminud teadustajana. Toimkonna ja perenaiste hulka kuulusid veel prouad Loo, Allik, Leis, Lukas, Mandra, Pihlberg, Marks, ning härrad Lukas, Leis ja Vabamäe.

Nagu ikka, on maakondlikud kokkutulekud kujunenud hubasteks koosviibimisteks, kus kohatakse vanu tuttavaid oma kodukohtadest, kuid harjumaalaste algatus, igal kokkutulekul tutvustada üht kihelkonda, on uus ja üpris tänuväärne algatus. Tuleks loota, et sellest ka teised maakonnad eeskuju võtaksid.

POISTE M

Heino Jõe (Jämesäär)

Möödunud laupäevahor dikoondus oli muudetud sün malevas. Üksuse vanem skm nud aastakümneid oma õiget kutsunud kokku oma suure kuuekümnes skaudisünnipäe

Heino Jõe alustas oma skauditeekonda 16. jaanuaril 1926 Rakveres. Kuupäev on ühtlasi Rakvere maleva asutamise ajaks. See teekond on kestnud mõneaastase vaheajaga okupatsioonide ajal meie kodumaal, millal skautlus oli keelustatud, kuni tänapäevani.

Heino Jõe on peale skautluse pannud oma näpud tulle veel teistelgi aladel. Kodumaal oli ta koolitõpetaja ja ajakirjanik. Siin paguluses on ta lehemehena tuntud nii Rootsis kui Kanadas.

Asutas 1946 Stokholmis eesti noorte ajakirja „Tulehoidja", millel on ülemaailmne levik ja ilmub jätkuvalt neljakümnendat aastat.

Skautluse kõrval on Heino Jõe tähtsamaid saavutusi kahtlemata osavõtmine Kotkajärve Metsaülikooli rajamisest.

Seevastu Jämesäär on tegelenud ainult vormikandvate poistega. Võiks lisada, et sajandi esimesel poolel kodumaal juhid ja skaudid valisid endale või neile anti hüüdnimed, tava, mis nüüd on vajunud unustuse hõlma. Jämesääre nimi on aga kestnud üle aegade ja tuntud ikkagi veel igapool, kus on eesti skaute. See nimi ilutseb ka Heino Jõe Kotkajärve metsamaja teetähisel perekonnanime asemel.

Sünnipäevakokkutulekut Peetri kiriku seltskondlikes ruumes kutsuti „jamu", mis sõnaraamatu järele pidi tähendama kogunemine, jõudude koondamine.

Kolmetunnilist „Lembitu Maleva" koondust kõigi üksuste osavõtul juhtis sünnipäevalaps ise.

Ta andis trükitud voldiku abil ülevaate oma tegevusest skaudina ja skaudijuhina Eestis, Rootsis ja Kanadas.

Voldikus olev rikkalik lauluvara Jämesääre enda ja teiste poolt loodud sõnadega oli mõeldud vahepaladena. Neid lauldi hoogsalt nskm Enno Aguri akordeoni saatel.

Sünnipäevakutses oli mainitud et Jämesäär ei võta vastu kingitusi. Küll tegi ta ise kingituse oma

Skm. Heino Jõe 60. skaudi
Milles talle kaela suure „a

N. Liidu—Jaapani vastuolud tähtede sõja küsimuses

TOKIO (Reuter) — Ettenähtud kõned tühistati ametlikul vastuvõtul Tokios, kuna Jaapani ja N. Liidu välisministrid olid sattunud teravasse vastuollu ühenduses USA poolt kavandatava maailmaruumi kaitsevööndiga või nn. tähtede sõjaga. Samal ajal üritasid ultra-parempoolsed demonstrandid rünnata N. Liidu saatkonda.

N. Liidu välisminister Eduard Shevardnadze ütles, et Moskva oleks ülimalt häiritud, kui Jaapan toetaks USA-d maailmaruumi kaitsevööndi arendamisel N. Liidu tuumalaenguid kandvate rakettide vastu.

Kuus demonstranti arreteeriti, kui nad püüdsid läbi murda politsei ahelikust N. Liidu saatkonna ees. Demonstreeriti esimese Jaapani—N. Liidu tippkohtumise vastu 1979-st aastast, mil N. Liidu väed tungisid Afganistani.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

loomingus on loodud nii palju ilusat ja väärtuslikku, et küsimus ei seisagi selles, mida kavva võtta, vaid mida — valutava südamega aja ning olude sunnil — edasi lükata.

Torontos, 9. jaanuaril 1986. a.

Aarne Vahtra

estimaa . . .

ise teine kokkutulek

nooremaid etnilisi organisatndis, pidas oma teise õnnestuku kokkutuleku — Toronto . jaanuaril 1986. 110-pealine rade pere veetis hubase pühandlikus, informaalses õhkkonning kohvi ja küpsiste juures.

kandsid lauale klimbisupi tirinaid, mis oli valmistatud peaperenaise proua Alaveri näpunäidetel ning mis sai üldise kiidu ja menu osaliseks.

Õhtu muusikaline osa oli Meinhard Niinvee käes, saates akordionil ühislaule, saatis ka proua Hilda Seppa, kes esitas kaks soolopala ning lõpuks esitas ise paar humoorikat popurriid rahvalauludest ja vemmalvärssidest.

Elga Niglas viis seltskonna luuleradadel ümber Harjumaa. Kogu matk ajas ja ruumis oli pandud riimi ja rütmi.

Pääsmete numbrite vahel loositi välja paar võitu ning lõpusõna ütles Anne Orunuk, kes oli kogu õhtu jooksul toiminud teadustajana. Toimkonna ja perenaiste hulka kuulusid veel prouad Loo, Allik, Leis, Lukas, Mandra, Pihlberg, Marks, ning härrad Lukas, Leis ja Vabamäe.

Nagu ikka, on maakondlikud kokkutulekud kujunenud hubasteks koosviibimisteks, kus kohatakse vanu tuttavaid oma kodukohtadest, kuid harjumaalaste algatus, igal kokkutulekul tutvustada üht kihelkonda, on uus ja üpris tänuväärne algatus. Tuleks loota, et sellest ka teised maakonnad eeskuju võtaksid.

POISTE MEES IGAVESTI

Heino Jõe (Jämesäär) kuuekümnes skaudisünnipäev

Möödunud laupäevahommikune skautüksuse „Lembitu Malev" regulaarne skaudikoondus oli muudetud sünnipäevapeoks, mis on pretsedenditu Kanada eesti skautide malevas. Üksuse vanem skm. Heino Jõe, skaudinimega Jämesäär, kes on osavalt vältinud aastakümneid oma õigete sünnipäevade tähistamist, otsustas seekord teisiti ja oli kutsunud kokku oma suure sõprade ringi skautlikust liikumisest. Põhjuseks oli tema kuuekümnes skaudisünnipäev.

Heino Jõe alustas oma skauditeekonda 16. jaanuaril 1926 Rakveres. Kuupäev on ühtlasi Rakvere maleva asutamise ajaks. See teekond on kestnud mõneaastase vaheajaga okupatsioonide ajal meie kodumaal, millal skautlus oli keelustatud, kuni tänapäevani.

Heino Jõe on peale skautluse pannud oma näpud tulle veel teistelgi aladel. Kodumaal oli ta kooliõpetaja ja ajakirjanik. Siin paguluses on ta lehemehena tuntud nii Rootsis kui Kanadas.

Asutas 1946 Stokholmis eesti noorte ajakirja „Tulehoidja", millel on ülemaailmne levik ja ilmub jätkuvalt neljakümmendat aastat.

Skautluse kõrval on Heino Jõe tähtsamaid saavutusi kahtlemata osavõtmine Kotkajärve Metsäülikooli rajamisest.

Seevastu Jämesäär on tegelenud ainult vormikandvate poistega. Võiks lisada, et sajandi esimesel poolel kodumaal juhid ja skaudid valisid endale või neile anti hüüdnimed, tava, mis nüüd on vajunud unustuse hõlma. Jämesääre nimi on aga kestnud üle aegade ja tuntud ikkagi veel igapool, kus on eesti skaute. See nimi ilutseb ka Heino Jõe Kotkajärve metsamaja teetähisel perekonnanime asemel.

Sünnipäevakokkutulekut Peetri kiriku seltskondlikes ruumes kutsuti „jamu", mis sõnaraamatu järele pidi tähendama kogunemine, jõudude koondamine.

Kolmetunnilist „Lembitu Maleva" koondust kõigi üksuste osavõtul juhtis sünnipäevalaps ise.

Ta andis trükitud voldiku abil ülevaate oma tegevusest skaudinna ja skaudijuhina Eestis, Rootsis ja Kanadas.

Voldikus olev rikkalik lauluvara Jämesääre enda ja teiste poolt loodud sõnadega oli mõeldud vahepaladena. Neid lauldi hoogsalt nskm. Enno Aguri akordeoni saatel.

Sünnipäevakutses oli mainitud, et Jämesäär ei võta vastu kingitusi. Küll tegi ta ise kingituse oma poistele enese poolt koostatud ja Eesti Sihtkapital Kanadas majandusliku abiga väljaantud skaudi käsiraamatu näol, mis jagati kohapeal välja. Seda raamatut on võimalik kasutada ka teistes eesti skautide üksustes, isegi ülemaailmselt.

Endistest Rakvere skautidest oli kohal skm. Konsa Leemets. Kui Jämesääre vanemad kolisid 1928 Haapsallu, siis sai noorest poisist Lääne Maleva skaut.

Seda aega meenutas teine tolleaegne Haapsalu skaudipoiss skm. Ermi Soomet.

Samuti oli kohal Olaf Poltov Hamiltonist — endine skaudiveli Lääne Malevast.

Jämesäär alustas Haapsalus Kollase suguharu Hundi salga juhina, edutati nooremskautmastrks 1930. Oli hiljem sama suguharu juht ja maleva abijuht. 1936 toimunud Paralepa suurlaagris toimetas laagrilehte „Hõissa poisid" ning ülendati seal skautmastriks teenete eest. Koolõpetajana Hiiumaal ja Haapsalus jätkas ta uute skautrühmade organiseerimist. Haapsalus elades oli ajakirja „Eesti Skaut" toimetaja.

Põgenikuna Rootsi jõudes oli Jämesääre esimene mure eesti skautluse uuestiorganiseerimine. seekord võõrsil.

Sellest ajajärgust on jäänud temale suur sõprade pere, kes olid tulnud sünnipäevapeole kas isiklikult või kirjateel.

Skm. Tarvo Toomes ja skm. Ivar Nippak rääkisid ajast kui Jämesäär oli mees ja nemad alles poisid.

Üllatuslikult oli kohale sõitnud New Yorgist Ühendriikide skautmasterite kogu esimees skm. Linold Milles, kes rääkis Jämesäärest ühenduses sündmustega kodumaal, eriti aga ajakirja „Eesti Skaut" toimetamisest, tsiteerdes sealt üksikuid väljavõtteid. Ta andis juubilarile üle fotokoopiad vastavatest ajakirja numbritest. Samuti palus ta Ühendriikide eesti skautide nimel võtta sünnipäevalast osa eeloleval suvel toimuvast Järvemetsa juubelilaagrist, kuna teadaolevalt ei ole Jämesäär kunagi külastanud USA eesti skautide „Kotkajärvet".

Eesti Skautide Malev Kanadas koos Eesti Skautmasterite Kanada Koondise ja Toronto Eesti Sakudisõprade Seltsiga andis Jämesäärele üle kunstnik Jüri Punno poolt kujundatud raamitud tänukirja.

Kõik üleandjad — skm. Egbert Runge, skm. Eino Kuris ja Lembit Pikkov — ütlesid lühikesed tervitussõnad,

kusjuures Eino Kuris aiandusteadlasena kinnitas Jämesääre skaudipluusile „igavese" roosiõie.

Endised Lembitu hundujuhid Aino Müllerbeck, Lia Pikkov ja Ellen Heinsar kogunesid Jämesääre ümber õeldes ja näidates, et skautluses on ka naiselikku õrnust.

Sünnipäevapeo lõpuosas toimus ka ametlik tseremoonia.

Nimelt oli Eestlaste Kesknõukogu Kanadas otsustanud vääristada Jämesäärt Kanada eestlaste teenetemärgiga,

mille üleandmiseks oli kohale tulnud kesknõukogu esimees Laas Leivat.

Rootsi ajajärgust võiks märkida juubilari osavõttu Gilwelli kursusest 1946, noorteajakirja „Tulehoidja" asutamine samal aastal, 1947 rahu jamboree Prantsusmaal ja 1949 esimene eesti skautide suurlaager paguluses — Ömmernis, Rootsis. Jämesäär oli selle laagri juht.

Viimane 34 aastat on Jämesäär olnud väga aktiivne liige Kanada malevas.

Ta on olnud maleva juht, kirjutanud ja joonistanud palju skautlusest, eriti pühendanud aga end poiste kasvatamisele skautüksuses „Lembitu Malev", mille vanem ta on praegu.

Jämesääre lemmiktööpõldudeks on samuti Kotkajärve ja Toronto Eesti Skaudisõprade Selts. Oli mõni aasta tagasi Kotkajärvele uudismaa ostu majandusaktsiooni organiseerija.

EKN esimees Laas Leivat kinnitamas EKN teeneteristi skm. Heino Jõe rinnale. Foto: Ervin Aleve

Post oli toonud kirju ja tervitusi mitmest kandist. Neid luges korduvalt ette skm. Vello Soots. Rootsist tervitas „Eesti Päevalehe" peatoimetaja skm. Juhan Kokla sõnadega: „Jämesäär on poiste mees igavesti". Teisi tervitajaid kuningamaalt: Aksi Vaigur, Eugenia Ojasoo, Elmar Ojaste, Kutt Ilves, Ivar Paljak, Tiiu Hansen, Heino Annik, Aleksander Avalaine, Hugo Mickelin.

Ameerika Ühendriigest olid Jämesäärt meeles pidanud Eesti peaskaut skm. Endel Reinpõld, Elmar Saarniit, Valter Hiir, Ilmar Pleer, Gaston Randvere, Ilmar Mikiver., prof. Valter Rand, Leo Saksen, Voldemar Liiv, Oskar Rüütel.

Kanada tervitajate hulgas olid Krista ja Teas Tanner, Tiina ja Jüri Hansen, Leida ja Harald Neidre, perekond Kuutma, Hilja Jukkum.

Isiklikult võtsid veel sõna Eeri Nurm, Viktor Vessmann, Ülo Soots. Viimase poolt kingiti fotoportree ja käsitööese. Skm. Harold Kivi andis Lembitu poolt Robert Bateman'i akvarelli „Kotka pea". Publiku hulgas võis näha endisi Rootsi maleva skaute Silver Kask, Edgar Lees, Olev Kindlam, Jaan Roos ja teisi, kes kuulunud Jämesääre poolt juhitud üksustesse.

Koduselt sooja tunde jättis lõpetamisel Jämesääre tütre Anu Auksi sõnavõtt oma isast.

Ta kutsus ka oma õe Mai Kindlam'i ja ema Ellen Jõe poiste ette, et üheskoos kallistada oma vahvat Jämesäärt.

Seda vaatas pealt noolepoistega koos istuv Jämesääre tütretütar Riina Kindlam, kes on parviku hundujuht.

Jämesäär mainis veel, et temale on õeldud, et nende vaimuannetega, mida ta on kasutanud skautluses, oleks ta võinud rohkem materjaalseid varasid hankida oma eluteel. Ta ütles, et ta ei kahetse oma valikut. Tal on heameel, et on suutnud skauditarkusi pakkuda suurele poisteväele, kes meestena asuvad praegu paljudel mandritel.

Sünnipäevapeol, nagu ikka jagati kringlit, kohvi ja mahla perekonnaliikmete poolt.

Saali seintel olid väljapandud mõningad pildid ja laudadel leidusid juubilari poolt kirjutatud tegevusraamatud. Külalised kirjutasid oma nimed nahale. Sündmust videojäädvustas skm. Jaan Roos.

„VABA EESTLANE"

on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Teadaanne

Eesti Jahtklubi Kanadas korraldab talvise kokkutuleku reedel, 7. veebruaril kell 7.30 õhtul Sven ja Tiiu Ehverti kodus, 77 Northdale Rd. Willowdale (Bayview ja 401).

Huvitava loenguga ja valguspiltidega esineb hr. H. Kasak, „Purjepaadiga Torontost Bahamasse ja tagasi".

Kõik endised, uued liikmed ja purjespordihuvilised on tere tulemast! Eelregistreerimisetks hel.: V. Gustavsonile, tel. 487-0263.

Fotograaf TAIVO SÄÄGI

TEEN KÕIKI FOTOALASSE PUUTUVAID TÖID:

Must-valged ja värvilised passipildid valmis **minuti jooksul.**

Tel. 463-3964

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK
FLORIST

Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine. LTD

Skm. Heino Jõe 60. skaudisünnipäeval ripus New Yorgi „Viikingite" juht Linold Milles talle kaela suure „auraha". Foto: Vaba Eestlane

Tallinna Õpetajate Instituudi veespordi osakonna juhataja Rein Haljand diskuteerimas kahe ujuja ujumistulemusi koos nende treeneriga.

Tallinna ujumistreeneri uuelaadne raalisüsteem

Kanada ujumisspordi ajakiri „SwimCanada" avaldas tänavuses jaanuari numbris sporditeaduse rubriigis artikli „Stroke analysis leads to record swim" (Tõmbe analüüs viis ujumisrekordini), kus vaadeldakse Tallinna Õpetajate-Instituudi veespordi osakonna juhataja Rein Haljandi raalidega kontrollitavat süsteemi ujumistehnika parandamiseks.

Haljand, kelle internatsionaalsed kogemused hõlmavad edasijõudnute treeningukeskuse juhatamist Mehhikos Olympic Solidarity Programmi ulatuses, on teinud sellekohaseid uurimusi viimasel 15-el aastal.

„Ma kujundasin süsteemi, mis koosnes neljast videokaamerast", ütles Haljand. „Üks neist on paigutatud üle basseini veepinna ja teised kolm vee alla. Sünkroniseeritud kaamerad liiguvad piki põikpuud ja filmivad ujujat erinurkade all; operaator võib liigutada kaameraid igas kiiruses, mis talle meeldib.

Analüüsides võib 20 punkti ujuja kehal võtta vaatluse alla. See tehnika hõlmab ka paljude fotovõtete analüüsi ja kõigi saadud informatsiooni raali paigutamist. Raalil võtvat 30 minutit andmete läbi töötamiseks ja ujuja tehnika mustri produtseerimiseks. See süsteem kirjeldab ujumisstiile 40 erimärgi abil. Iga liigutus lahatakse siis algelementideks ja neid analüüsitakse eraldi. Kuna on leitud, et kõik liigutused on omavahelises seoses, siis ainult tähtsamaid on vaja analüüsida üldise pildi saamiseks.

Selle andmestiku abil võidakse luua ideaalse ujuja mudel ja individuaalseid ujujaid sellega võrrelda. Seda meetodi kasutati seliliujuja Sergi Zabolotnovi juures möödunud neljal aastal. Selle aja jooksul avastati need faktorid, mis põhjustasid ujujal kiiruse suurenemist. Eesmärk on luua programme, mis annaksid vastuseid küsimusile: mis võiks juhtuda kui teatud elemendid ujuja tehnikas muutuvad?

Rein Haljand on pidanud ettekandeid raalide abil tehtavast treeningu juhendamisest Soomes, Hollandis ja Belgias peetud sümpoosioneil. Olenevat siiski ujujast ja tema koostööst raali juhendite vastu võtmisel.

Artikli juures on avaldatud foto, kus Rein Haljand, Tallinna Õpetajate Instituudi veespordi osakonna juhataja diskuteerib kahe ujujaga ja nende treeneriga raaliga saadud andmestikku.

RISTSÕNA NR. 1271

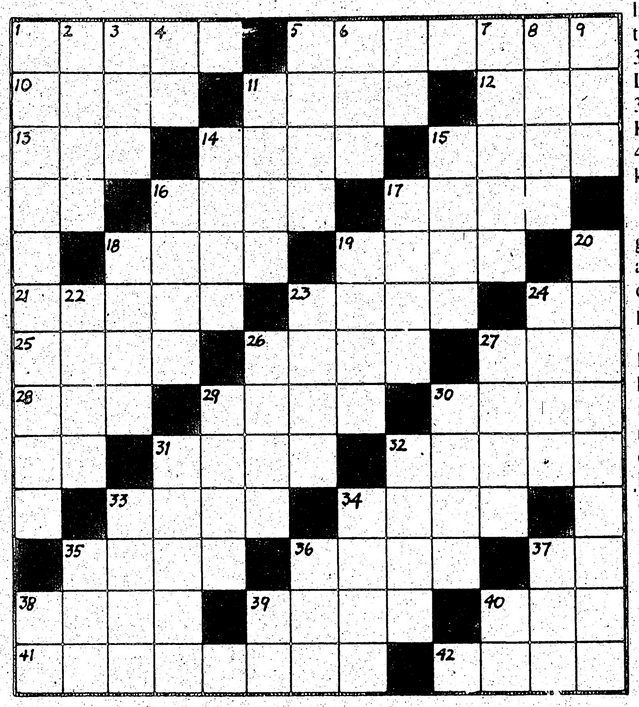

Põikread: 1. Suur nimi muusika ajaloos. 5. Linn Hollandis ja linnaosa New Yorgis, 10. Pühkimisvahend. 11. On ilm talvel. 12. Piirkond. 13. Arv. 14. Elagu — prantsuse keeles. 15. Riik Aafrikas. 16. Jõgi Prantsusmaal. 17. Nivoo. 18. Naisenimi. 19. Käivitusvahend. 21. Naisenimi. 23. Pragu. 24. Isiklik asesõna. 25. Organismi pisiosa. 26. Jõgi Saksamaal. 27. Eesti kirjaniku esnimi. 28. Looma häälitsus. 29. Eesti helilooja. 30. Eesti tantsukunstniku eesnimi. 31. Luu. 32. Teotud haiguslik nähe. 33. Langus kallak. 34. Karbi sulgeja. 35. Vedelikunõu. 36. Metall. 38. Kuritegu. 39. Veetlus. 40. Planeet. 41. Endine riik Aafrikas. 42. Eesti koolitegelane ja haridusminister.

Püstread: 1. Ravim. 2. Uksesulgeja. 3. Vastne. 4. Kaks kõrvutiasuvat tähte. 5. Paremus, hea omadus. 6. Inglise õlu. 7. Õhuke puukild. 8. Ajaline mõiste. 9. Kuu. 11. Karjumine. 14. Vistrik. 15. Eesti ajakiri. 16. Olemine. 17. Täheke. 18. Filmitäht Sommeri eesnimi. 19. Määre. 20. Kuju eesti muinaslugudes. 22. Raiumiseks eraldatud metsaosa. 23. Mõiste malemängus. 24. Näoosa. 26. Ajaviide. 27. Sepa tööriist. 29. Tõrvik. 30. Üksiklane. 31. Väga kahvatu. 32. Tulu. 33. Eesti lavatäht. 34. Veeloom. 35. Jõgi Tartumaal. 36. Toiduaine. 37. Inglise saar. 38. Kaksikkonsonant. 40. Isiklik asesõna.

RISTSÕNA NR. 1270 LAHENDUS

Põikread: 1. HP. 2. Eik. 4. Torma. 10. Vaal. 11. Neli. 11. Ealt. 13. Erilane. 15. Isand. 17. Das. 18. Tutt. 19. Not. 21. Esiti. 24. Ebe. 25. Lodi. 27. Oscar. 29. Tag. 31. Innuga. 33. Osutid. 36. Rei. 36. Villu. 39. Viro. 41. Noa. 42. Oskar. 44. Tõu. 46. Lito. 48. Aav. 50. Eglon. 52. Vallali. 54. Ülem. 55. Egas. 56. Unts.

Püstread: 1. Hara. 2. Paised. 4. Inn. 5. Keetis. 6. Tiit. 7. Rea. 8. Mannetu. 9. Aldo. 10. *Vedelvorst. 14. Ahi. 16. Stern. 20. Tagahoovis.* 22. Silt. 23. Tondi. 26. Otse. 28. Ainus. 30. Agar. 32. Nõva. 24. Uinuge. 35. Ivalo. 38. Loova. 40. Iraan. 43. Kel. 45. Õel. 47. Ine. 49. Alt. 51. Lm. 53. AS.

Leeni

Marta Sillaots

Elulookirjelduslike katsete raamatust

„ALGAJAD"

Tallinnas 1912

1.

I

Poolpimedast tihedast padrikust läbi tungides kordab väike Leeni masinlikult: „Kahe nädala pärast lähed jälle kooli . . ."

Hingeldades jookseb ta ikka edasi; niiske, lämmastav õhk teeb pea uimaseks, vaarikate ja leppade oksad kisuvad juukseid lahti, nõgesed kõrvetavad paljaid jalgu ja kisuvad käed veriseks. Ta tõmbab selja küüru, varjab kätega nägu okste ja nõgeste eest ning jookseb edasi.

Kui ometi sest piinavast mõttest lahti saaks! . . . Eile õhtust saadik ei anna see Leenile rahu: nagu tüütu sääsk piriseb kõrva ääres: „Kahe nädala pärast lähe jälle kooli . . ."

Võsastik on lõppenud; hele päiksepaiste pimestab silmi. Leeni heidab rohu sisse maha ja paneb silmad kinni. Vaimusilma ette kujuneb pimedavõitu umbne klassituba määrdunud kollaste laudadega, suure musta tahvliga ja kõrgel puldil istuva prelnaga. Prelnat meelde tuletades tunneb Leeni midagi valusat südamest läbi torkavat. Suve jooksul on kool ühes prelnaga Leeni meelest ununenud, nagu kuhugi põhjatusse sügavusse vajunud. Leeni ei ole kordagi selle peale mõtelnud, et suvel viimaks lõpp tuleb, kuni ema eile õhtul tähendas: „Leenike, kahe nädala pärast lähed jälle kooli . . ."

Esimesel silmapilgul näis, nagu ei ulataks ema sõnade mõte Leeni mõistuseni; need jätsid teda täiesti külmaks. Siis korraga sai talle selgeks, et nüüd on kõik otsas: marjul käimine, suplemine, karjalastega mängimine. Mets, aas ja võsastik, päiksepaiste ja liivane merekallas, — kõik kaotas korraga oma ilu, jäi tumedaks ja kahvatuks; ainult kool seisab elava, ähvardava tõsidusena silmade ees. —

Pikkamisi ja sjiski liig kiiresti lähevad järgmised kaks nädalat mööda. Leenil ei ole enam tahtmist mustikal käia, ei ole lusti pohlavartest pärgi punuda ja õhtul küla karjale vastu jooksta. Tuimalt ja mõtteta lamab ta tundide kaupa mere kaldal, kuulab lainte tasast loksumist ja vahib pärani silmil hiilgavaid, helevalgeid pilvi. Pikkamisi liiguvad need edasi, muudavad kuju, kahvatavad ja kaovad nagu ära sulades sinavasse tühjusesse . . . Kuhu nad kaovad? Kas see tõsi on, et nad kaugele näkineitsi lossi sõuavad ja seal valgejuustelisteks piigadeks muutuvad? . . .

Täna lamab Leeni viimast korda rannal, pehme valge liiva sees. Ta tuli kodust ära: seal jookseb ema kiiresti talitades siia ja sinna, vanaema pakib taldrikuid kasti; Leeni nukk pandi pesukorvi põhja; toad on tühjaks ja võõraks jäänud.

Kuidas Leeni kevadel rõõmustas, kuidas ta asjade sissepakkimise juures kaasa aitas, igal pool tüliks ees oli ja kärsitult maale, vanaema poole sõitmist ootas! . . . Nüüd on suvi otsas; homme sõidavad nad linna, isa võtab neid vastu, silitab Leeni pead ja päevitanud põski, ja esmaspäeval läheb Leeni kooli.

Leeni peidab pea käte vahele, surub ennast kõvasti vastu pehmet liiva ja nutab.

II

„Leeni! Leenike! Kas sa üles ei ärkagi! . . . Leeni! Kuule nüüd ometi! . . ."

Vaevaga ajab Leeni silmad lahti. Pikkamisi kaovad meelest näkineitsid ja valgepealised piigad, kelle seltsis ta unes üle rohelise aasa oli jooksnud. Nende asemele asub sängi ees seisev ema, hämar tuba, akna vastu krabisev sügisene vihm. Lõdisedes poeb Leeni vaiba alt välja; kiiresti paneb ta riidesse, neelab ema sundimise peale vastu tahtmist paar suutäit alla, võtab raske raamatu-paki ja asub teele. „Jeesuke tule kaasa! Õpi hästi ja ole hea laps, Leeni!" hüüab ema järele. On veel vara, tänaval ei ole palju valgem kui madalas kojamehe-korteris kõrge kivimaja keldrikorral. Väljas on külm, puhub vinge sügisene tuul, vihma sajab. Leeni astub üle tänava, — tal on pikk tee ees. Heameelega jääks ta kaupluse akna ette peatama, kus suur nukkude-köök välja on pandud. Igatsev pilk lendab hiilgava pliidi ja tillukeste plekist keedunõude poole, pilguks hakkavad Leeni silmad särama, siis tõttab ta veel kiiremini edasi.

Tumedas eeskojas sumiseb sajapealine lastehulk, vahetevahel kuuldub tasane naerukõhin, tagasihoitud kilkamine. Kell heliseb; lapsed kogunevad klassi hommikupalvusele. Teiste vahel kitsas ruumis püsti seistes haigutab Leeni vargsi; klassis on külm, tahtmata tuleb soe säng meelde. Leeni teab, et patt on, palvuse ajal kõrvaliste asjade peale mõtelda; ta katsub aru saada, millest preln loeb, aga lugemine on nii kiire ja ühetooniline, et Leeni mõtted vägisi mujale kipuvad. Kui lapsed lõpusalmi laulmist alustavad, ärkab Leeni kohkudes mõtetest: ta ei mäleta palvest midagi! Tumeda süütundega laulab ta kaasa.

Selg valutab kauasest istumisest, varbad on kanged, — klassi kõetakse ainult laupäeviti; ja täna on neljapäev — vilkuv punakas lambituli teeb silmadele haiget. Juba kümnendat korda kuuleb Leeni alatavat: „Josua saatis 3000 meest sõjaväge välja Aii linna vastu . . ." Lugu on Leenil kindlasti pähe kulunud, tähelepanemata kuulab ta pealt; silmad kipuvad kinni vajuma, ainult hirm selle eest, et järg ära kaob, hoiab ärkvel. Korraga käib nagu elektrijuga Leeni südamest läbi, — preln hüüdis tema nime: „Leeni Einmann, jutusta edasi!" Kõrvuni punastades kargab Leeni püsti.

„Siis ütles Jehoova Josua vastu . . ." algab ta pikkamisi; aegamööda muutub hääl julgemaks, ärevus kaob. Mida kaugemale ta jutustamisega jõuab, seda kindlamalt räägib ta edasi, kuni ta õnneliku näoga lõpetab: „Nii andis Jehoova terve Kaananimaa ja linnad ja 31 kuningat Iisraeli rahva kätte." Sügavalt hinge tõmmates istub Leeni oma kohale. Selleks tunniks on hädaoht möödas, nüüd võib rahulikult unistada, millest tahab.

(Järgneb)

Ki

56 Siberis õpit

Rutt Eliaser vestleb o

Maimu Usina pulmad ser. Rootsist tulek pole es Eesti esimesel okupeerimise misvagunis Siberisse, pära veelgi kaugemale Siberisse

Neist reisidest ja sellejärgse elust on ta kirjutanud raama „Passita ja pajata" (EKK 198 milles ta eriti tõetruult ja asjaliku on kirjeldanud asumisele saadetu elu. See on masendav dokume nõukogude korrast, aga ka inime vastupanujõust ja kohanemisv mest otse ettekujutamatuis rasku ning lootusetuses.

Seda suuremaks näib muutuva läbielatu, kui jutustaja ise Toro tos on füüsiliselt üsna õrnake. A palju näib raamatus imena

ja imeks osutus eesti lugeja vastuvõtt raamatule, et see kol selt läbi müüdi ja on saan nõuetavaks kirjandusteoseks,

vaatamata et kirjastus oli juba et nägelikult tiraazhi mõnevõrra su rendanud.

Esimene köide lõpeb 1949. küüditamiste algusega, kus olid v jasaatmisele määratud need, k mõni perekonnaliige kinni, s need kellel sugulasi välismaal ja siis kõik teised, nagu hirmun lobises saladuse küüditamisest v ja siseministeeriumi koristaja.

Rutt Eliaser täiendab küüditar se ulatust, et eesti rahva hulgas p le perekonda ega suguvõsa, kell ühtki poleks saadetud Siberis Kuid teised rahvad olid seal ju enne „uudismaad kündnud", na iseloomustas nende elu alg kuulus nõukogude kirjanik Sholo hov, kelle samanimelist teost nõ kogude koolides klassikuna õpita se.

Need 1929. a. väljasaadet olidki need, kelle juurde ja l dud küladesse eestlased saad

Esimesed olid elanud lihtsais ma se kaevatud aukudes.

Kahjatsedes, et raamat kii läbi müüdi ega pole enam saa

hend. 21. Naisenimi, 23. Pragu, 24. Isiklik asesõna, 25. Organismi pisiosa, 26. Jõgi Saksamaal, 27. Eesti kirjaniku esnimi, 28. Looma häälitsus, 29. Eesti helilooja, 30. Eesti tantsukunstniku eesnimi, 31. Luu, 32. Teotud haiguslik nähe, 33. Langus kallak, 34. Karbi sulgeja, 35. Vedelikunõu, 36. Metall, 38. Kuritegu, 39. Veetlus, 40. Planeet, 41. Endine riik Aafrikas, 42. Eesti koolitegelane ja haridusminister.

Püstread: 1. Ravim, 2. Uksesulgeja, 3. Vastne, 4. Kaks kõrvutiasuvat tähte, 5. Paremus, hea omadus, 6. Inglise õlu, 7. Õhuke puukild, 8. Ajaline mõiste, 9. Kuu, 11. Karjumine, 14. Vistrik, 15. Eesti ajakiri, 16. Olemine, 17. Täheke, 18. Filmitäht Sommeri eesnimi, 19. Määre, 20. Kuju eesti muinasjuttudes, 22. Raiumiseks eraldatud metsaosa, 23. Mõiste malemängus, 24. Näoosa, 26. Ajaviide, 27. Sepa tööriist, 29. Tõrvik, 30. Üksiklane, 31. Väga kahvatu, 32. Tulu, 33. Eesti lavatäht, 34. Veeloom, 35. Jõgi Tartumaal, 36. Toiduaine, 37. Inglise saar, 38. Kaksikkonsonant, 40. Isiklik asesõna.

RISTSÕNA NR. 1270 LAHENDUS

Põikread: 1. HP, 2. Eik, 4. Torma, 10. Vaal, 11. Neli, 11. Ealt, 13. Erilane, 15. Isand, 17. Das, 18. Tutt, 19. Not, 21. Esiti, 24. Ebe, 25. Lodi, 27. Oscar, 29. Tag, 31. Innuga, 33. Osutid, 36. Rei, 36. Villu, 39. Viro, 41. Noa, 42. Oskar, 44. Tõu, 46. Lito, 48. Aav, 50. Eglon, 52. Vallali, 54. Ülem, 55. Egas, 56. Unts.

Püstread: 1. Hara, 2. Paised, 4. Inn, 5. Keetis, 6. Tiit, 7. Rea, 8. Mannetu, 9. Aldo, 10. Vedelvorst, 14. Ahi, 16. Stern, 20. Tagahoovis, 22. Silt, 23. Tondi, 26. Otse, 28. Ainus, 30. Agar, 32. Nõva, 24. Uinuge, 35. Ivalo, 38. Loova, 40. Iraan, 43. Kel, 45. Õel, 47. Ine, 49. Alt, 51. Lm, 53. AS.

---

ti seistes haigutab Leeni vargsi; klassis on külm, tahtmata tuleb soe säng meelde. Leeni teab, et patt on, palvuse ajal kõrvaliste asjade peale mõtelda; ta katsub aru saada, millest preln loeb, aga lugemine on nii kiire ja ühetooniline, et Leeni mõtted vägisi mujale kipuvad. Kui lapsed lõpusalmi laulmist alustavad, ärkab Leeni kohkudes mõtetest: ta ei mäleta palvest midagi! Tumeda süütundega laulab ta kaasa.

Selg valutab kauasest istumisest, varbad on kanged, — klassi köetakse ainult laupäeviti, ja täna on neljapäev — vilkuv punakas lambituli teeb silmadele haiget. Juba kümnendat korda kuuleb Leeni alatavat: „Josua saatis 3000 meest sõjaväge välja Aii linna vastu . . ." Lugu on Leenil kindlasti pähe kulunud, tähelepanemata kuulab ta pealt: silmad kipuvad kinni vajuma, ainult hirm selle eest, et järg ära kaob, hoiab ärkvel. Korraga käib nagu elektrijuga Leeni südamest läbi, — preln hüüdis tema nime: „Leeni Einmann, jutusta edasi!" Kõrvuni punastades kargab Leeni püsti.

„Siis ütles Jehoova Josua vastu . . ." algab ta pikkamisi; aegamööda muutub hääl julgemaks, ärevus kaob. Mida kaugemale ta jutustamisega jõuab, seda kindlamalt räägib ta edasi, kuni ta õnneliku näoga lõpetab: „Nii andis Jehoova terve Kaananimaa ja linnad ja 31 kuningat Iisraeli rahva kätte." Sügavalt hinge tõmmates istub Leeni oma kohale. Selleks tunniks on hädaoht möödas, nüüd võib rahulikult unistada, millest tahab.

(Järgneb)

kirjanous · kunst · muusika

Rutt (vasakul) ja Elga Eliaser.

56 Siberis õpitud ametit

Rutt Eliaser vestleb oma pikkadest reisidest

Maimu Usina pulmadeks saabusid Torontosse ta sugulased, õed Rutt ja Elga Eliaser. Rootsist tulek pole esmakordne pikem reis, hiljuti nad olid kahekesi Austraalias. Eesti esimesel okupeerimisel N. Liidu poolt tegi Rutt Eliaser kaasa pika reisi küüditamisvagunis Siberisse, pärast tagasitulekut ja nelja aastat kodumaal viidi ta 1949. a. veelgi kaugemale Siberisse.

Neist reisidest ja sellejärgsest elust on ta kirjutanud raamatu „Passita ja pajata" (EKK 1985), milles ta eriti tõetruult ja asjalikult on kirjeldanud asumisele saadetute elu. See on masendav dokument nõukogude korrast, aga ka inimese vastupanujõust ja kohanemisvõimest otse ettekujutamatuis raskusis ning lootusetuses.

Seda suuremaks näib muutuvatki läbielatu, kui jutustaja ise Torontos on füüsiliselt üsna õrnake. Aga palju näib raamatus imena

ja imeks osutus eesti lugejate vastuvõtt raamatule, et see koheselt läbi müüdi ja on saanud nõuetavaks kirjandusteoseks,

vaatamata et kirjastus oli juba ettenägelikult tiraazhi mõnevõrra suurendanud.

Esimene kõide lõpeb 1949. a. küüditamiste algusega, kus olid väljasaatmisele määratud need, kel mõni perekonnaliige kinni, siis need kellel sugulasi välismaal — ja siis kõik teised, nagu hirmunult lobises saaduse küüditamisest välja siseministeeriumi koristaja.

Rutt Eliaser täiendab küüditamise ulatust, et eesti rahva hulgas pole perekonda ega suguvõsa, kellest ühtki poleks saadetud Siberisse. Kuid teised rahvad olid seal juba enne „uudismaad kündnud", nagu iseloomustas nende elu algust kuulus nõukogude kirjanik Sholohhov, kelle samanimelist teost nõukogude koolides klassikuna õpitakse.

Need 1929. a. väljasaadetud olidki need, kelle juurde ja loodud küladesse eestlased saadeti.

Esimesed olid elanud lihtsais maasse kaevatud aukudes.

Kahjatsedes, et raamat kiirelt läbi müüdi ega pole enam saadaval, ütleb autor, et tal on mõte kord uue trüki tegemiseks pärast teise kõite ilmumist ühise raamatuna. Uus osa, alates 1949. a. suurküüditamisega on juba kirjastuse käes ja kui see ilmumisel sama kiiresti läbi müüakse, siis jääb autorile õigus oma tööd uuesti trükkida või kirjastada anda.

Rutt Eliaser ütleb, et ta on Siberis olles õppinud 56 ametit, töötanud palgiparvetuse kontoris, saaginud puugaasiveokeile klotse, olnud härjakarjane, kus karjas oli 144 härga, üks pull ja mõned lehmad; härgi kasutati tööloomadeks.

Kui esimene raamat käsitleb elu varem väljasaadetute kolhoosis, siis 1949. a. töötas ta sovhoosis,

tehes tõrvakeetja tööd, olnud traktorihaakija, raudteel laadijaks, töötanud telliskivivabrikus ja kuulub viiefida kategooria müürseppade klassi 7-kategoorilises süsteemis.

Kui esimene karistusaeg tuli täita Tomski piirkonnas, siis teine kaugemal Krasnojarski oblastis, mille pindala on vaba Euroopa suurune ilma Skandinaaviata ja kus ruutkilomeetril asub 1,5 inimest. Neist eluvahedest, töödest ja sealsest nõukogude elust kirjutabki ta teose teises osas, mis on tänavuses kirjastuskavas. Kuna see küüditamine hõlmas rohkem inimesi, siis on selle vastu inimestel suuremgi huvi, eriti neil kes välismaale põgenenuina olid kaudselt omastele pika reisi põhjustajaiks.

Rutt Eliaser pääses lõpuks õe juurde Rootsi. Teda hoiatati veel lahkumisel, et N. Liit ei maksa pensioni välismaale. Kui ta andis sisse sooviavalduse N. Liidu kodakondsusest lahkumiseks, hoiatas teda ametnik, et „olete ettevaatamatu N. Liidu kodakondsusest lahti öeldes, kui Rootsi teid ka vastu ei võtaks — mis saab teist siis?"

Aga N. Liidu ülemnõukogu otsusega vabastati ta N. Liidu kodakondsusest — ja sellekohane dokument on tal alles.

Õed Eliaserid sõitsid Torontost edasi Ühendriikidesse, jättes noorpaari omaette elama. Kuid nad lubavad suvel kord tagasi tulla, kuna on kuulnud Toronto eriti kauneist suvedest ja varasügisesist päevadest.

Toimetusele saadetud kirjandus

MUST-VALGEL nr. 4, 1985. Seekordses Westholmlaste Koondise Sidemepidajas on ära toodud järgmist: „Muutund näoga Must-Valgel", rikkalike fotodega varustatud artikkel „Jakob Westholmi viimne retk", omariiklusaegset koolielu kirjeldav artikkel „Kevadised sündmused" — jällegi paljude fotodega, E. Toiger „Koondise tänavune peakoosolek", E.T. „Kas „W" või „V"?", H. Valvur „Vestupoisid Lääneranniku Eesti Päevadel Oregonis", E. T. „Westholmlased teadlatena", E. T. „Õpilaspromenaad" ja „Esimese lennu koolivend Torontos".

☆

BALTIMORE EESTI ORGANISATSIOONIDE BÜLLETAAN nr. 205 — detsember 1985. Seekordses bülletääni jõulunumbris on leida järgmist: katke Karl Ristikivi teosest „Õige mehe koda", katke Henrik Visnapuu teosest „Päike ja jõgi", jõulusoovid kaasmaalastelt, kolm jõuluainelist eesti rahvalaulu, kirjeldus Baltimore Laulumeeste sügis-pidust, Raadiokutse 5. Ülemaalistele Eesti Päevadele Austraalias, katke Fr. Tuglase loomingpalast „Jõulud maal", seeria kirjutusi Baltimore Eesti Kooli õpilasilt, oktoobri raadiosaade Baltimore' Eesti Seltsist, H. Visnapuu „Jõuluöö", kirjeldus eestlaste osavõtust etnilisel festivalil Baltimore's, seltskondlikke teated, kirikuteateid ja muud informatsiooni.

Arvo Pärdi heliplaadi jätkuv menu

Arvo Pärt

Kuigi Pärdi „Tabula rasa" ilmumisest on möödunud juba varsti aasta ei lakka sõna- ja seisukohavõtud selle üle. Seda on asetatud kas aasta või teatud kuude parimate plaatide nimistusse õige mitmel korral ja seda isegi Jaapanis. Suure tähelepanu pöörab plaadile Ameerikas ilmuv ajakiri tõsise plaadi-muusika kollektoreile, „Fanfare" mai/juuni väljaanne. Mainides, et firma ECM, kes seni on pühendanud oma peahuvi dzhässmuusikale ja muule kergekaalulisele, on seekord sattunud „esmaklassilisele vallutajale, sügavalt tõsisele ja shokeerivalt originaalsele heliloojale, kes on emigreerinud oma kodumaalt Eestist Saksamaale . . . ja kelle looming on õilistav ja fastsineeriv . . ." See muusika on põhiliselt sügavalt introspektiivne, spirituaalne ja religioosne. Isegi nende palade lärmikad kohad pole järsud või dramaatilised . . . Kõik kuulub rituaali juurde: sellest lummavast muusikast näib välja voolavat ajatus".

Pikemalt kõneleb kriitik ka Pärdi muusika kunagisist tehniliselt alaväärtuslikest salvestusist firma Melodiya poolt, milliseid juhatas Neeme Järvi. Nende läbi saavutas Pärt kuulsuse kui avangardist. Neid nüüd uues väljaandes taaskuulates on kriitik avastanud, kui palju on neis vaimustavais teoseis, kuuekümnendate aastate keskpaigast, kaasaegset hõngu. Ta lisab: „ „Tabula rasa" mõlemad osad võivad pahandada neid, kes eelistavad muusikat, mis on tulvil sündmusi, vaheldust, tegevust ja resoluutsust, sest siin pole midagi peale sügava mõtiskluse."

Helitöös „Fratres" viiulile ja klaverile avastab arvustaja Vivaldile omaseid figuratsioone, mis on vastunäidustatud Satie muusikat meenutavale tumedakoelisele koraalimusikale . . . Ent paradoksaalselt pole see mitte tühi, teisi imiteeriv taideteos, vaid võimsalt originaalne kunst."

„Cantust Bejamin Britteni mälestuseks" nimetab kriitik „uskumatuks kaebelauluks kellahelina ja vastastikku põimuvate, siis pimesi-kobavate ning järkjärgult haituvate fragmentidega . . . Efekt on rabavalt algupärane. See pala ei anna end sõnades kirjeldada: ta on tegelikult nii lihtne ja kummatigi väga rahutuks tegev halin."

Arvo Pärdist, tema minevikust ja tööst kirjutab samas ajakirjanumbris pikemalt veel teine kriitik, püüdes heliplaadil olevaid töid lahti mõtestada. Ka tema jõuab otsusele, et „Pärt toob muusikasse väärtusi, mis olid sellest välistatud sajandeid."

Samast plaadist on valminud ka nn. CD — compact disk. Suurajaleht „The New York Times" on sel'est suhteliselt uuest menetlusest juba mitmel korral ulatuslikult kirjutanud. 10. märtsil tegi John Rockwell selles valiku 12-nest parimast CD-st: nüüdismuusikast sai selle hinde osaliseks ainsana Pärdi „Tabula rasa". 21. apr. „Times'is" kirjutas sama autor lehekülje ulatuses artikli sajast paremast CD-st. Kaasaegsest muusikast oli selles vaid kuus nime: Barber, Cage, Del Tredici, Henze, Pärt ja Takemitsu. 31. märtsi „Times'is" kirjutab John Rockwell jälle Pärdist, öeldes muuhulgas: „Pärt on minimalist, aga see ei tähenda, et ta kõlaks motoorselt või transisolevalt. Tema muusika koorub lahti vaikse õnnejoovastusega, väikeste üksuste nihkudes ja pööreldes rituaalse müstitsismiga . . . „Cantus" on ülimalt suurepärane. „Tabula rasa" on stuudium õndsuslikust ilust. Ta manab esile kujutlusi keerlevaist taevavõlvidest või inglitest mängimas.."

Sõna võtavad ka paljud ajakirjad. „Musician" (N.Y., mai 1985, autor J. D. Considine) nimetab Pärdi muusikat klassiks omaette. „Arendatud teemad on lihtsad, ent lummavad . . . Selles plaadis on vaevalt hetke, mis ei ülendaks või võluks kuulajat ja see ongi muusika otstarve."

Londonis ilmuvas „The Wire Magazine'i" mai kuu numbris käsitleb kriitik Brian Morton pikemalt Pärdi elu kujunemist, tema loometööd ja selle stiili, öeldes et „muusika mille Pärt loob, tugineb tema usulistele veenetele — on vaikne ja ilus, Sibeliust meenutav." Üldiselt on hämmastav, kui palju püütakse leida teiste heliloojate mõjusid. Sirvides arvukaid Pärti puudutavaid artikleid, selgub et mõjude otsingul on mainitud nii erinevaid nimesid nagu Vivaldi, Nielsen, Bartok, Britten, Hovhaness, Cage, John Adams jne. Kriitikute lõppotsus on siiski, et „see on erakordne, igasugusest konventsioonist kuagel seisev muusika."

Meeldiv on kogeda, millisel määral kõneldakse seoses Pärdiga Eestist. Ainult paaris kirjutises on heliloojat nimetatud „leedulaseks", millega võime kuidagiviisi leppida. Küllap see tuleneb tõigast, et plaadi salvestajaiks on teiste ansamblite kõrval Leedu Kammerorkester ja et kuulus viiuldaja Gidon Kremer pärineb Lätist. (Ühed baltlased kõik!)

Võiks veel lisada, et Pärdi muusika on inspireerinud ka koreograafe. Neist silmapaistvaim: Hamburgis töötav John Neumeier, kes on oma balleti „Romeo ja Julia" jaoks kasutanud osa helitööst „Tabula rasa".

K.T.

Valve Tali ja Olaf Kopvillem pärast esinemist tänuks antud lilledega. Foto: Vaba Eestlane

Tartumaalaste Koondis kasvab

Pühapäeval, 19. jaanuaril toimus Eesti Maja klubiruumis Tartumaalaste Koondise koosviibimine. Juba hulk aega enne ettenähtud algust oli klubiruum puupüsti tartlasi täis. Koondise esinaine Laine Koost ütles, et osavõtjaid oli üle saja.

Esimese Killamängude ajal, siis tartumaalasi veel organiseeritud ei olnud, neid tähistas väike Eesti lipp mäeküljel. Möödunud tartlaste suvepäeval Jõekäärul oli üle 60 osavõtja, nüüd üle saja, mis näitab aktiivsuse kasvamist.

Koosviibimise avas koondise esinaine Laine Koost, tervitades koosolijaid ja avaldas imestust selle üle, et leidub nii palju tartlasi,

kes oma sünnimaakonda armastavad ja austavad; ainsaks mureks oli koraldajaile, et kuhu kõiki mahutada.

Kavalises osas rääkis Ene Runge Tartumaalt pärit vaimuinimestest, alustades Lohesuus sündinud Otto Wilhelm Masinguga, järgnesid Võnnus sündinud Martin Kärber Tartus Carl Robert Jakobson, Vana-Otepääs Gustav Wulf-Õis, Alatskivil Jakob ja Juhan Liiv, Lahkval Karl Eduard Sööt, Palas Anna Haava, Valgustas Ernst Enno, Võnnus Gustav Suits, Ahjas Friedebert Tuglas, Tartus Artur Adson, Palamusel Oskar Luts, Äksis Mait Metsanurk-Hubel ja kujur Jaan Koort, Väägveres David Otto Virkhaus ja Vaidaveres Johannes Voldemar Veski.

Ellen Irs esitas humoorika loo Tartu tudengeist pritsimeestest. Mai Kreem rääkis spordist, kutsudes kõiki noori sportima ja võimalusest eesti talipäeva korraldada, Leo Paap näitas videofilme Tartust ja Tallinnast.

Pärast piiskop Karl Raudsepa söögipalvust järgnes õhtusöök. Siis saadi ka ruumi juurde kui kohviku vaheuksed avati.

Tartumaalaste kokkutulekuks olid paljundatud laululehed, kuid neid ei kasutatud.

Ka valmis sel puhul „Tartumaa Teated" esimene number, mille trükiarv osutus liiga väikeseks ja lubati uus trükk teha.

Tartumaalste Koondise kosviibimine tõi kokku ühiseid nooruspäevade kodukohtade inimesi, mälestusi sellest jagati üksteisega sõbralikus meeleolus.

Õiendus

Advokaat Kristina M. Noolandi „Vaba Eestlase" kalendri kuulutuses on leheküljel 76 eksitav viga, mida palume parandada.

Advokaat Kristina M. Noolandi tel. nr. büroos on 844-8581

AVAR KORTER UURIDA
3-magamistoaga, täielikult renoveeritud, parkettpõrand.
Vaikne privaatne korterimaja Mt. Pleasant ja Eglinton. Tel. 1-509-885-6958

AVP
ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Uganda valitsuse „barbaarsed aktid"

KAMPALA — Uganda valitsuse sõdurid on surmanud üle 300 inimese ja teostanud palju „barbaarseid akte" pärast seda, kui sõjaväelised ametivõimud kirjutasid alla rahu kokkuleppele partisanidega möödunud kuul, ütles mässuliste rahvusliku vastupanu armee esindaja. Selle asemel, et teha tavakohaseid vastusüüdistusi, reageeris sõjaline valitsus tsensuuri kehtestamisega julgeolekuüksuste uudiste üle.

Ameerika autohinnad tõusevad

OTTAWA — Keskmise Põhja-Ameerikas valmistatud auto hulgihind tõusis möödunud aasta esimesel üheksal kuul 26%, kuid samal ajal langes Jaapanis valmistatud autode hind.

Abielulaenu oma neidudega abiellumiseks

ABU DHABI — Ühendatud Araabia Emiraadid on kaalutlemas seaduseelnou toetamaks abielu sõlmimisi, tehes kohalikele meestele abiellumise kohalike naistega kergemaks. Ametnikud kardavad, et kaasavara suurust võetakse sageli perekondade poolt kui prestiizhi tunnust, mistõttu staatuse-teadlikud isad lükkavad tagasi kohalikud kosilased, kes pole võimelised nende tütarde sügavate kaasavarakirstude vajadusi täitma.

Seaduse kohaselt antakse meestele abielulaenu $27.000 suuruses pruutide kaasavara eest maksmiseks. Laenud on abiellumiseks ainult kohalike neidudega, mis on mõeldud nende võistlusvõimeliseks tegemiseks „odavate importeeritud pruutide kõrval".

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

Toronto linn

TÄHELEPANU EAKAMAD KODUOMANIKUD TORONTO LINNAS VÕITE OLLA ÕIGUSTATUD SAAMA $100 MAKSUSOODUSTUST (Tax Credit)

Kui teie, teie abikaasa või mõlemad vastate järgmistele nõuetele:

- olete 65-aastane või vanem 31. märtsil 1986 või varem
- saate alates 11. märtsist 1986. a. igakuulist föderaalset garanteeritud sissetuleku lisandit (Guaranteed Income Supplement),
- olete omanud linnas elamiseks kasutatava kinnisvara vähemalt 5 aastat 31. märtsil 1986 ja
- elate kinnisvaras, millele on määratud omavalitsuse maksud,

siis olete õigustatud saama Toronto linnalt 1986. a. tulumaksu hinnaalandust (Tax Credit for Elderly Homeowners)
Kui olete kvalifitseeritud, aga pole saanud sooviavalduse vormi või soovite lähemat informatsiooni, siis helistage City Clerk's Department, tel. 392-7036. Isegi kui saite Tax Credit'it 1985. a., peate ikkagi uuesti sooviavalduse sisse andma 1986. aastaks.

Pidage meeles, sooviavaldused tuleb sisse anda kõige hiljemalt 31. märtsiks 1986.

Roy V. Henderson
City Clerk

Eesti Pensionäride Klubi naisko täheks roosiõie, juhatajale Ludv

Pensionärid laulsid

16. jaanuaril toimus Toron võimlemisringi käesoleva aasta umbes 400 klubi liiget ja külalist

Koosviibimise avas naiskoori esinaine Aino Laanep, kes soovis kõigile head uut aastat ja rõõmsat meeleolu ning tegi teatavaks eeskavalise osa, mis algaski koori motoga „Laskem laulul lennata" Margit Viia juhatusel ja klaverisaatel.

Koor laulis „Sääl kus Emajõgi voolab", M. Lüdigi „Kiigelaulu", M. Antsevi „Linnuke", Oskar Haameri „Konna kosjalugu". Pärast kui klubi perenaised olid pakkunud kohvi, järgnes kavaline osa,

kus naistrio koosseisus sopran Aino Laanep, alt Linda Tooming ja teine alt Valentina Männik laulsid „On kallis mulle kodupaik" ja Ed. Tobrelutsu „Kullerkupp".

Külapillimehed August Tuvikese juhatusel mängisid ja laulsid vanu, nooruses kuuldud ja lauldud viise, mis põhjustas üleva meeleolu. Külapillimehed on siinses eesti ühiskonnas oma hoogsa esinemisega väga populaarseks saanud ja ka seekord avaldati neile rohket tänu.

Siis marssisid lavale klubi võimlemisringi tosin võimlejat, klubi

Eesti Pensionäride Klubi naisko oli eriti rikkalike võitudega lote

Triinu
eesti nais
alustab o
neljandat
Tellimisi palutakse saata aadressil:
TRIINU, c/o M. Liide
50 Old Kingston Rd.
Scarborough, Ont. M
Aastatellimise hind Kanadas $12.—
Kinketellimised Ameerika Ühendriik
väljaspool Kanadat on US$12.— v
Informatsiooniks helistada Tanni Ken

Eesti Pensionäride Klubi naiskoori esinaine Aino Laanep ulatab igale võimlejale tänutäheks roosiõie, juhatajale Ludvig Luidele (vasakul) aga roosikimbu. Foto: J. Säägi

Pensionärid laulsid, võimlesid ja tantsisid

16. jaanuaril toimus Toronto Eesti Majas Eesti Pensionäride Klubi laulukoori ja võimlemisringi käesoleva aasta esimene koosviibimine, mida olid tulnud kaasaelama umbes 400 klubi liiget ja külalist.

Koosviibimise avas naiskoori esinaine Aino Laanep, kes soovis kõigile head uut aastat ja rõõmsat meeleolu ning tegi teatavaks eeskavalise osa, mis algaski koori motoga „Laskem laulul lennata" Margit Viia juhatusel ja klaverisaatel.

Koor laulis „Sääl kus Emajõgi voolab", M. Lüdigi „Kiigelaulu", M. Antsevi „Linnuke", Oskar Haameri „Konna kosjalugu". Pärast kui klubi perenaised olid pakkunud kohvi, järgnes kavaline osa,

kus naistrio koosseisus sopran Aino Laanep, alt Linda Tooming ja teine alt Valentina Männik laulsid „On kallis mulle kodupaik" ja Ed. Tobrelutsu „Kullerkupp".

Külapillimehed August Tuvikese juhatusel mängisid ja laulsid vanu, nooruses kuuldud ja lauldud viise, mis põhjustas üleva meeleolu. Külapillimehed on siinses eesti ühiskonnas oma hoogsa esinemisega väga populaarseks saanud ja ka seekord avaldati neile rohket tänu.

Siis marssisid lavale klubi võimlemisringi tosin võimlejat, klubi mitmestkümnest heast võimlejast, kes kõik lava piiratuse juures ei saanud esineda.

Võimlejad esinesid paarikümne minuti jooksul Ludvig Luide koreograafiliste numbritega.

Esinemiste lõpul ei olnud rahvas kitsi aplausiga ning laulukoori esinaine A. Laanep tänas igat võimlejat roosiõiega, juhatajat aga koguni kimbuga. Ka võimlejad tänasid juhatajat väikese kingitusega.

Eesti Pensionäride Klubi esinaine Frieda Terts tänas esinejaid, võimlemisjuhatajat L. Luidet, koorijuhti Margit Viiat, külapillimeeste juhti A. Tuvikest ja tema pillimehi, ega ei unustanud ka klubi perenaiste kaasabi märkimata. Lõpuks ta luges ette kirja, mis andis informatsiooni eeloleval suvel Saksamaal Heidelbergis korraldatavast laulupeost, kuhu kõiki kanada eestlasi kutsutakse. Ta teatas ka edasi, et järgmine koosviibimine toimub 20. veebr. mis on mõeldud Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisena ja on vastava eeskavaga.

Sõnavõtu järel tõmbasid pillimehed oma „noodid" lahti ja kutsusid rahvast tantsima. Võttis aega enne kui tantsupõrandale ilmus esimene paarikene,

kuid pillimeeste juhi kutsel ja julgustusel täitus väike ruumikene peagi keerlevate paaridega.

Koosviibimise puhul oli korraldatud ka väga kaunite ja hinnaliste käsitöö esemete võitudega loterii, mis oli pensionäride käsitööringi daamide poolt valmistatud. Selletõttu olid ka piletid peatselt müüdud.

Pensionäride klubi naiskoori ja võimlemisringi poolt korraldatud koosviibimine oli esimene sel aastal ja täitis suurepäraselt oma meeleolulisusega ühe talvise päeva pealelõuna.

Külapillimeeste mängulood viisid vanemail mõtted rändama laupäeva õhtustele külapidudele, kus elurõõmus ja vaba eesti noorus pillerkaari pidas.

Armas oli seal mõtteski viibida.

J. S-gi

Eesti Pensionäride Klubi naiskoori ja võimlemisringi poolt korraldatud koosviibimisel oli eriti rikkalike võitudega loterii peamiselt klubi daamide oma käsitöödest.

Foto: J. Säägi

Õp. Elmar Pähn Vancouveris

Rahvarohked jõulu- ja uusaasta jumalateenistused Vancouveri Peetri koguduses

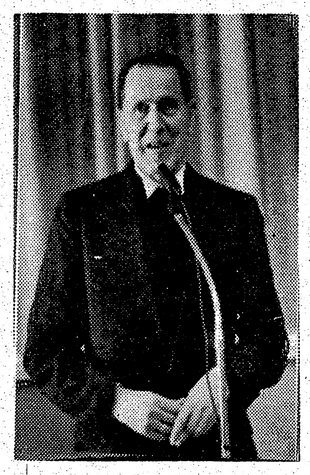

Õp. Elmar Pähn

Varakult tulnud talv, valge lumevaiba ja mõne miinuskraadiga ei püsinud kahjuks kaua ja lootused „valgetest jõuludest" ei täitunud ka sellel aastal. Olid tavalised Vancouveri rohelised jõulud paari soojuskraadiga, millele lisandus erakordselt tugev udu, mis takistas lennuliiklust ja tegi raskusi reisijatele.

Tavalist linna-liiklust udu palju ei takistanud ja nii algasid jõuluaja jumalateenistused viimasel advendipühal, 22. detsembril rohkearvulise osavõtuga laste- ja noorteteenistusega.

Jõuluõhtu liturgilised teenistused olid kell 4, kell 6 ja kell 8 õhtul, ingliskeelne „Candlelight Service". Jõulupüha jumalateenistus kell 11 hommikul, teisel jõulupühal Victorias asuvatele koguduseliikmetele peeti samuti kell 11 hommikul. Kõigile neile teenistustele oli kogunenud kirikutäis palvelisi, teenis koguduse õpetaja Thomas Vaga, teenistusi kaunistasid laulude ja muusikaga V. E. Segakoor ja solistid Mai Swan, Maarit Vaga ja Matteus Vaga.

Vancouveri Peetri kogudusel on aastate jooksul kujunenud kombeks kutsuda aastavahetusel külalisõpetajaid jutlustama. Seekord tuli õp. Elmar Pähn Torontost koos abikaasa Ainoga, meile külakosti tooma.

Õpetaja E. Pähn jutlustas kolmel teenistusel, pühapäeval 29. det., vana-aasta õhtul ja uuaasta päeval. Oma uusaasta jutluses ütles ta: „Teeme targasti kui koome oma elu uueaasta kangasse vaimseid, Jumala meelepäraseid väärtusi, nagu armastust, lahkust, häädust, rahu ja leplikku ning kõike andestavat meelt, siis on meil süda, mis kunagi ei kalgistu, rõõmus meel, mis kunagi ei väsi ja käitumine, mis kunagi ei solva kedagi. Mina ei tulnud siia kedagi manitsema, vaid ma tulin, et Jumala abiga sisendada armastust, leplikku vaimu, rahu ja üksmeelt, sest oleme ju ühe ja sama kannatava rahva liikmed, samuti ka ühe ja sama Jumala perekonna lapsed. Sellepärast olgu meie kõikide — nii koguduse ja koguduse hingekarjase püüdeks elada ja töötada rahus, üksteise mõistmises ja üksmeeles, sest päevad on pahad.

Peame kuuluma kokku, et hingevaenlane ei saaks lõhestada meie osadust Jeesuses Kristuses ja meie omavahelises ühtsuses".

Kolmekuninga püha teenistusel teenis õp. Pähn kaasa liturgilises osas. Eelpool nimetatud teenistusi kaunistasid muusikaga V. E. Segakoor Eugen Ruusi juhatusel, puhkpilli kvartett „Vancouveri Youth Symphony" orkestrist, solistid Mart Laanemäe oboe, Martin Kink kandlil, lauludega Lydia Naano, Maarit Vaga ja õp. Thomas Vaga. Kõik teenistused olid rahvarohked.

Õp. E. Pähn oma lahkumise sõnavõtus pühapäeval, 5. jaanuaril toimunud jumalateenistuse järele, avaldas tänu ja tunnustust kogudusele, koguduse õpetajale talle ja ta abikaasale osutatud suuremeelse külalislahkuse eest. Ta ütles, et tema kogemuste ja tähelepanekute järgi on Vancouveri Peetri kogudus üks elavama osavõtuga kogudus vabas maailmas. Peetri koguduse liikmete ja Vancouveri eestlaste käsi ja südame heldus on ulatanud ka kaugemale koguduse piiridest, suurepäraste toetuste annetamisega hääkstegevateks otstarveteks. Toetused Usuteadusliku Instituudi ja prof. dr. Võõbuse ajalooliste väljaannete hääks ja mitmeteks teisteks otstarveteks on märkimisväärsed.

Ta palus kogudusele ja koguduse hingekarjasele õp. Thomas Vagale Jumala õnnistust, et oleks üks kari ja üks karjane, kes võivad kord seista taevase Karjase — Jeesuse Kristuse eest.

Samas tänas ka Peetri koguduse õpetaja oma ametivenda Sõna kuulutamise eest ja soovis temale ja ta abikaasale Jumala õnnistust ja õnnelikku tagasisõitu oma kodukohta.

Teisipäeval, 7. jaanuari varahommikul asusid armastatud külalised koduteele, sõprade käepigistuste ja heade soovide saatel, teades et lahkumine on kord jällenägemine.

Õpetaja Elmar Pähnal ja tema abikaasal Ainol oli see teistkordne külaskäik Vancouveri kogudusele. Eelmine leidis aset 1971—72. aastavahetusel, ni olid nad juba paljudele oodatud külalised. Mõned isegi mäletasid õp. E. Pähna juba kodumaalt, kus ta noore õpetajana Tallinna Jaani koguduses pidas sütitavaid hommikupalvusi, mis edasi anti Riigi Ringhäälingu kaudu..

R. Olljum

Kui teil on kavas osta kasukas

KIIRUSTAGE!

Saadaval väga soodsate hindadega kõrgekvaliteedilisi kasukaid

FURS by FINN

191 Eglinton Avenue East

488-1701

Avatud: esmasp.-reedeni 9—6
neljap. 9—7.30
laup. 9—5

triinu

eesti naiste ja kodude ajakiri alustab oma kolmekümne neljandat aastakäiku.

Tellimisi palutakse saata aadressil:

TRIINU, c/o M. Liideman,
50 Old Kingston Rd. #4-201,
Scarborough, Ont. M1E 4Y1

Aastatellimise hind Kanadas $12.—, USA-s US$12.—

Kinketellimised Ameerika Ühendriikidesse ja mujale maadesse väljaspool Kanadat on US$12.— või kanada rahas $17.—

Informatsiooniks helistada Tanni Kents, tel. (416) 282-6267

Õiendus

„Vaba Eestlases" nr. 5 avaldatud E. Soometi artiklis „Pensionid ja nende lisandeid" on sattunud eksitav trükiviga: allpeatükis „Pensioni lisandeid" algab teine kärbe: **„Abikaasa abiraha, s.o. kui abikaasa vanus on 60 ja 64 vahemikus"**, mitte 50 ja 60 vahemikus nagu trükitud.

Kinkige sünnipäevaks

„VABA EESTLANE"

Toetasid EKN tegevust

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust toetasid oma majandusliku panusega novembris 1985. alljärgnevad kaasmaalased:

Aasa, V. Hamilton, Ont., Aarma, A. Montreal, Que., Aavik, Helmut ja Evi, Aloe, Emilie, Altosaar, Heino Montreal, Que., Altosaar, Arnold St. Cath., Ont., Arro, Endel Hamilton, Ont., Arro, Jaan ja Helle, Aun, Karl ja Enda.

Barylski, A., Birk, Ilmar, Blumberg, Evald.

Dobrovics, Viivi.

Eesti Abistamiskomitee Kanadas, Eilau, Johann ja Heljo Vancouver, B.C., Elb, H. ja E., Elken, Ene, Ernesaks, N., Esop, Agathe Ottawa, Ont., Ester, Selina Burlington, Ont., Estra, T. Burlington, Ont.

Haljaste, V. Hamilton, Ont., Hallik, M. ja H. Gilford, Ont., Hansson, Ants ja Hilja Surrey, B.C., Härmatare, Leonida, Herta, Ludig, Hess, Gerhard ja Pille Kitchener, Ont., Hommik, H. Whitby, Ont.

Ilmas, Irene, Irs, Albert ja Ellen, Isberg, Mathei ja Leida Dunnville, Ont.

Jaanimägi, August, Jaason, H. Guelph, Ont., Jaason, Ülo Sudbury, Ont., Järve, Enno White Rock, B.C., Järvlepp, E. Ottawa, Ont., Jensen, M., Jõgar, Enn St. Laurent, Que., Jürisson, Otto Jordan Stn., Ont., Jürnas, Jüri ja Ella.

Käärmann, hr. ja pr. Erdi, Kaarna, A. Vancouver, B.C., Kaarsoo, Hilda Winnipeg, Man., Kabur, Maie, Kaigas, Astrid, Kalda, Andrei ja Rita Th. Bay., Ont., Kaldma, Alviine S. S. Marie, Ont., Kalev, Peeter Calgary, Alta., Kalkis, E., Kalkun, Ed. Vancouver, B.C., Kalm, dr. ja pr. Toomas, Kalvik, E., Kanger, F. Montreal, Que., Kangur, K. Hamilton, Ont., Karm, Irene ja Endel, Karu, Julius, Karuks, A., Kasevälja, K., Kask, Leida, Kask, Maie ja Silver, Kass, Artemi, Kass, Peeter, Kaunismaa, A.M. ja S., Kaunismaa, Olev Unionville, Ont., Kaunismaa, Marta, Kesker, hr. ja pr. Hugo, Kiima, Leo Sudbury, Ont., Kiis, Jaan Doll. des Ormeaux, Que., Kink, Edgar Hamilton, Ont., Kippar, A., Kirst, J., Kivi, A., Kivi, Arnold ja Niina, Kivik, J. ja M., Kivioja, O. Winnipeg, Ont., Kivirahk, John St. Cath., Ont., Kivistik, E. St. Cath., Ont., Klaas, J., Klaas, Juhan, Klemmer, Juhan ja Elsa Udora, Ont., Köbler, V. Kitchener, Ont., Koger, F. Hamilton, Ont., Kõiv, Ants Cambellford, Ont., Kokker, E. Montreal, P.Q., Kolaczek, Silvia Kingston, Ont., Kollina, Richard, Kont, Jaan ja Ivi New Glasgow, N.S., Koppa, Arnold Winnipeg, Man., Korb, H. Burks Falls, Ont., Kõresaar, Maimu ja Victor, Kõrgemaa, J., Korp! Fraternitas Estica, Kriisa, Paul, Kristal, Paul ja Juuli, Kruus, Evald Thunder Bay, Ont., Kuhlberg, Mariette Dunnville, Ont., Kulama, K. Nipigon, Ont., Kuld, H. ja S., Küng, Konstantin, Künnapuu, Rein, Kurvits, I., Kuslapuu, Herta, Kuus, Alfred, Kuut, Rudolf, Kuutan, Evald.

Laamann, Ottomar, Elora, Ont., Lääneranniku Eesti Org. Liit, Laar, Lydia, Laas, Arnold St. Ann, Ont., Laende, Max Sharon, Ont., Laur, dr. Ants Montreal, Que., Laur, Edith, Lauri, Enno, Laurimaa, I. Grimsby, Ont., Leemet, M., Leesnurm, Erich Noranda, Que., Leetma, Evald ja Anna, Leinveer, V. Hamilton, Ont., Lellep, Alfred ja Ingel Castleton, Ont., Lentsius, H. Barrie, Ont., Lepik, O., Lepson, A. Hamilton, Ont., Lillepõld, E., Lind, Adolf Hamilton, Ont., Lootüs, Evald, Lübek, Ants ja Helly S. S. Marie, Ont., Luhaäär, A. Massey, Ont., Lupp, Jaak.

Maasik, Artur Sault. Ste. Marie, Ont., Maepea, Paul Th. Bay, Ont., Mägiso, Ants ja Aino, Mälberg, Ants ja Magda Hamilton, Ont., Mänd, Agnes ja Herbert, Mankio, Linda, Marley, Toomas ja Katrin, Matiisen, Arnold Eckville, Alta., Matiisen, Rita Red Deer, Alta., Meema, H. E., Meidla, O. Pefferlaw, Ont., Mellikow, August St. Cath., Ont., Mesila, Magda, Mets, Arnold Sudbury, Ont., Mets, Arthur, Metski, V. St. Cath., Ont., Metslang, R. Miil, Ed. St. Cath., Ont., Moks, Hans abik., Mölder, H. Sudbury, Ont., Möldre, Peeter ja Aime Lachine, Que., Möller, Agnes Pefferlaw, Ont., Mullaste, V., Mutso, Hedvig Verdun, Que.,

Nassar, Asta, Nielander, Alfred Pefferlaw, Ont., Nielsen, Maria Sudbury, Ont., Niidas, Helmut, Niitenberg, Magda, Nõmm, August ja Vilma, Nõmmik, A., Northey, pr. L. St. Cath., Ont., Nurming, S. ja M., Ollino, Karl ja Vilja, Ott, Kaljo ja Ellen S. S. Marie, Ont., Õunapuu, Arne Thunder Bay, Ont.,

Paabo, Henn Pierrefonds, Que., Pääbo, Olga Pefferlaw, Ont., Paara, Heikki, Pae, K. Vanrouver, B.C., Pahapill, Helene ja Julius, Pajo, E., Pajur, August, Pallas, A. Surrey, B.C., Paloots, Gustav ja Jenny, Pärtelpoeg, Raymond Gilford, Ont., Pedel, Aino ja Mart, Peepre, Leida Guelph, Ont., Pello, Aino, Peterson, Harold Mt. Royal, Que., Peterson, Erica, Piigli, Valter, Pintman, O. Welland, Ont., Pirosok, Leo Laval, Que., Pohlak, M., Poltov, O. Hamilton, Ont., Pormeister, Karl, Prants, Meeri, Priidik, K., Puhm, Juta, Purje, Maimu Udora, Ont.

Raa, Marta, Rabadik, Else, Rae, Tarmo, Rammo, Eva Hamilton, Ont., Randlepp, Leida, Randsalu, Jaan Hawkestone, Ont., Ratas, Evald, Raudkivi, Helmi, Raudsepp, Karl Haakon ja Senta Markham,

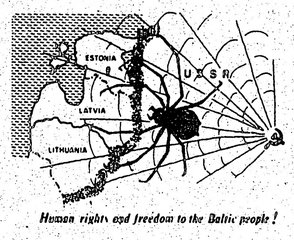

Human rights and freedom to the Baltic people!

Ont., Raudsepp, Karl ja Ellen, Raudsepp, A. London, Ont., Raudsepp, Veronica Victoria, B.C., Reima, Ernst London, Ont., Reintamm, A. Hamilton, Ont., Relvik, Valter, Riga, Udo Montreal, Que., Riisen, A. Ancaster, Ont., Riko, Helmuth, Ristmäe, Oskar, Romet, Jaan, Roost, Albert, Rosenberg, H., Rosin, hr. ja pr. John, Ründva, Henn ja Helmi, Rungi, Arno Pt. Colborne, Ont., Rüütel, Konstantin Winnipeg, Man.

Saak, Salme, Saar, Erik ja Ingrid, Saarits, R. Burlington, Ont., Saarna, pr. K., Sadul, Valden, Saidla, T. Ottawa, Ont., Salurand, Enn ja Klaudia, Sauks, Arvo A. Callander, Ont., Selimets, Rudolph, Sepa, L. E., Siimson, A. Sudbury, Ont., Sildva, Harry, Sillamaa, Marta ja Leo, Silm, O., Simisker, A., Sinberg-Snieckus, Pauline Elora, Ont., Sinisalu, L., Solom, R., Solu, E. ja M., Soomet, Valdur Montreal W., Que., Soosaar, Jaan, Soosalu, A. Hamilton, Ont., Spirka, Magda ja Valter, Steinberg, Amanda Th. Bay, Ont., Sultson, H. Montreal, Que., Suurmann, S.

Talback, Edvin ja Ingrid Ottawa, Ont., Talvak, Rein Oshawa, Ont., Tamberg, L., Tamm, H. Montreal W., Que., Tamm, Ivika ja Eero Tamm, Martin ja Linda, Tamm, V. Codrington, Ont., Tamm, Valmar Ganges, B.C., Tammark, Rudolf Pierrefonds, Que., Tampõld, L., Tapp, E. Windsor, Ont., Tedder, Helmi A. Brantford, Ont., Teder, Harald, Teose, I. Montreal, Que., Terts, Elli, Tiislar, Herman, Toome, H. ja L., Toomes, Inga ja Tarvo, Tooming, Aadu, Toomsalu, Paul Napanee, Ont., Toomsalu, Helmar, Tubro, H. ja L. Thunder Bay, Ont., Tuul, Leonhard Castleton, Ont.

Uibopuu, O. ja E., Uustallo, Albert Shanty Bay, Ont.

Väärsi, E., Vaher, Karl, Vahi, Alvine Stayner, Ont., Vahi, Einar, Vahtra, Karl ja Elita, Vaino, H. I., Vainu, Inna ja Gus, Vanema, Koit N. Vancouver, B.C., Varangu, K. Niagara Falls, Ont., Vares, Oskar ja Alma Aurora, Ont., Varma, Leida Vancouver, B.C., Veelma, Aleksander Woodlawn, Ont., Veidenbaum, S., Vellend, Theo, Vent, Marta Fort Albany, Ont., Vesk, E., Viia, Oskar, Viigi, Ed., Vilk, pr. Alide Montreal, Que., Villem, A. Villem, Juri Durham, Ont., Villmäe, Ülo, Vilu, Karl, Vilumets, Vera, Vilums, E., Virkus, H. Niag. on the Lake, Ont., Voltre, R.

Wallaste, Evald, Walter, N. ja W. S.

Head kaasmaalased, jätkake oma panuse saatmist.

Mälestame kurbuses vennapoega ja kallist sugulast

THEODOR SUTT'i

NIKOLAI SUTT abikaasaga
ENDEL
LEIDA perekonnaga USA's

Puhka rahus!

Lugupeetud ja armast klubiliiget

HULDA KUKK'e

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Mälestades head

ARNOLD TRALLA't

avaldan kaastunnet abikaasale ja poegadele perekondadega

HUGO KÖHLER

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

Postivalitsus kontrollib teise klassi posti

„Vaba Eestlase" tellitus püüdis selgitada, mispärast ajalehed postil jälle pidevalt hilinevad. Postivalitsusest seletati, et paljud kaebused teise klassi posti (ajalehed ja trükitooted) hilise ja korratu kättetoomise üle on põhjustanud suure teise klassi posti kontrollimine. Tehakse niinimetatud pisteproove — kas saadetised on postile antud nõuetavate reeglite kohaselt. Selle proovimise ajal seisab terve saadetis kas täielikult või osaliselt, kuna proovimine võtab mõned päevad.

Teise klassi posti kohta kehtivad väga bürokraatlikud reeglid ja postile andja peab sorteerima saadetised vastavalt asulate ja isegi linnaosade järgi, tehes seega suure osa sellest tööst, mis oleks postiametkonna kohus. Kuna „Vaba Eestlase" talitust huvitab kiire ja korralik postiteenindus, siis täidetakse neid posti eeskirju äärmise hoolega. Seni ei ole MEIE postist leitud ühtegi „viga".

Kontrollimine aga jatkub — see kestvat kuu aega. Meie ei tea postitalituse telgitaguseid. Kanada post on üldiselt kuulus oma kõrgete tariifide ja halva teeninduse poolest. Praegusest uuest kontrollimisest jääb mulje, nagu oleks see kättemaks või „nöök" posti saatjatele ja saajatele selle eest, et nad halva teeninduse üle julgevad nuriseda ehk „me näitame, et võime veel halvemini teha" ja seda päris seaduslikult!

Eesti Pensionäride Klubi naiskoori ja võimlemisringi poolt korraldatud koosviibimisel laulis naistrio Margit Viia klaverisaatel. Foto: Vaba Eestlane

Nr. 7

Mälestan armast sõpra

HERBERT

surnud 3. jaan

Tänu

Avaldan südamlikku tänu kõi

ERIC

viimsele teekonnale saatsid, ta
leinas tröösti sid. Südamlik t
dr. R. Toile, hr. V. Raiendi
Naisringile.

Avaldame kaastunnet pr. MET

VOLDEMA

surm

Koolivenda ja noorepõlve sõpr

VOLDEMA

mälestavad leinas ja ava
abikaas

HILDA

Mälestame leinas

VOLDEMA

SELM
TOIV

Eestlaste poolt eelistatud ja trad

MATUS

Matusemaja on üle 115. aasta
tot sama perekonna poolt väljak
Moderniseeritud avarad ruumi
küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas

ROSAR-M
FUNERAL H

T. L. MORRISON

467 Sherbourne St., To
Telefon 9

Mälestan armast sõpra

HERBERT BORMANN'i

surnud 3. jaanuaril Saksamaal

Leinas

MARY PENDRE

Tänuavaldus

Avaldan südamlikku tänu kõigile, kes minu armsa abikaasa

ERIC KIVILO

viimsele teekonnale saatsid, ta puusärki lilledega ehtisid ja mind leinas trööstisid. Südamlik tänu praost A. Taulile, organist dr. R. Toile, hr. V. Raiendile, Võitlejate Ühingule ja E.I.T. Naisringile.

LEINAV LESK

Avaldame kaastunnet pr. METSKILE tema abikaasa

VOLDEMAR METSKI

surma puhul

B. LAHT abikaasaga
E. NÕMM abikaasaga
O. PAKAL abikaasaga
H. UUSOJA
A. VOORAND abikaasaga

Koolivenda ja noorepõlve sõpra

VOLDEMAR METSKI'i

mälestavad leinas ja avaldavad siigavat kaastunnet abikaasale ja õele

HILDA ja ALEKSANDER LEPISMAA

Mälestame leinas

VOLDEMAR METSKI'i

SELMA ja KARL LEMMIKSOO
TOIVO LEMMIKSOO perega

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KIRIKUD

OTTAWA EESTI EV.LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS

Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

Jumalateenistus on laupäeval, 1. veebruaril kell 3 p.l. Järgneb koguduse täiskogu koosolek.

Leinateateid

Saksamaal Kölnis suri 17. novembril Georg Amberg, sündinud 3. septembril 1911 Tallinnas.

Saksamaal Münchenis suri 17. oktoobril Juta Murd, sündinud 16. septembril 1915 Rakveres.

Saksamaal Stuttgartis suri 22. novembril Henno Kriis, sündinud 24. juulil 1921 Tartus.

Saksamaal Altlussheimis suri 1. oktoobril August Kiss, sündinud 1887 Tartus.

Saksamaal Münsteris suri 11. novembril Richard Peiker, sündinud 1908.

Rootsis Mölndalis suri 19. novembril Pauline Alling, sündinud 30. novembril 1902 Saaremaal.

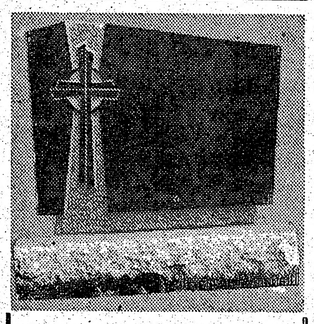

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dimick Cr.
Tel. 489-0562

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav ääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $45.—,	kokku $107.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $23.—,	kokku $57.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $11.50,	kokku $29.50

USA-s:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $49.—,	kokku $111.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $25.—,	kokku $59.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $13.—,	kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 23. jaanuaril 1986 — Thursday, January 23, 1986

Kohutavad talvetormid Kirde-Hiinas

PEKING — Miljon jakki, hobust, lammast ja veist said surma ja kaks miljonit muud looma on nälgimas ägedate talvetormide tõttu Hiina kirdeosas. Surma said kaks karjast, kuna paljud on haiglas külma võetud kehaosadega, lumepimeduse ja muude sellise talvetormiga seotud vigastuste tõttu. Halvad ilmad algasid 17. oktoobril mägisel Quinghai-Tiibeti platool. Mõnes kohas on sadanud üle kolme jala lund ja temperatuur on langenud 53-le kraadile. Samasugune halb ilmastik võivat kesta veel neli eesolevat kuud.

Palgatõus Kanada valitsuse liikmeile

OTTAWA — Kanada keskvalitsus võttis uhkesti ja sõnakalt vastu eelmisel aastal valitsusliikmetele $500 ja peaministrile $800 palgavähenduse, demonstratsiooniks valitsuse kokkuhoiupoliitikale. Tänavu said nad palgavähenduse mitmekordselt tagasi, kui peaministri palka tõsteti $3000 võrra $133.000-le, ja valitsusliikmete palku $2600 võrra $112.900-le, sellejuures olevat palgatõus siiski 1 prots. alla inflatsiooni määra.

Usklik venelane süüdistas Ameerikat

MOSKVA — Endine usuline aktivist ütles Nõukogude Liidu televisioonis, et religioosed grupid Ameerika Ühendriikides ja Euroopas olid tema eksiteele viinud nõukogude-vastase kirjanduse levitamisega ja valeliku nõukogude usklike positsiooni selgitamisega. 30-aastane Sergei Markus, kes oli organiseerinud noorteklubi kristlike ideede levitamiseks, mõisteti 1984. aastal kolmeks kuuks sunnitöölaagrisse riigi laimamise pärast.

Alkoholivastane kampaania „jookseb kuivaks"

MOSKVA — Kremli kampaania alkoholismi vastu olevat „kuivaks jooksnud", ütles valitsuse ajaleht „Izvestia", omades vähe efekti pärast seda kui sellega alustati seitse kuud tagasi. Ühes lõuna piirkonnas olevat illegaalse alkoholi müük kolmekordistunud möödunud aasta jooksul. „Izvestia" ütles, et alkoholivastane kampaania, mis tõstis hindu ja tegi kitsendusi lokaalide lahtioleku aegadele, on jäänud vaid formaalseks.

Rumeenia joondub Varssavi Pakti vägedele

Rumeenia näib uuesti ümberhindavat oma 1962. aastal tehtud otsust väljatõmbumiseks kommunistlikust Varssavi Pakti struktuurist, vastavalt viimastele tähelepanekutele Bukarestis. Rumeenia jäi pakti liikmeks, aga keeldus joondama oma väeosi N. Liidu ja teiste tema liitlastega.

President Nicolae Ceausescu ütles Bukarestis peetud kõnes, et on vajalik parandada koostööd Varssavi Pakti sõjajõududega ja et nad peavad täitma oma kohustusi pakti ulatuses oma maa kaitsel imperialistide uue agressiooni vastu.

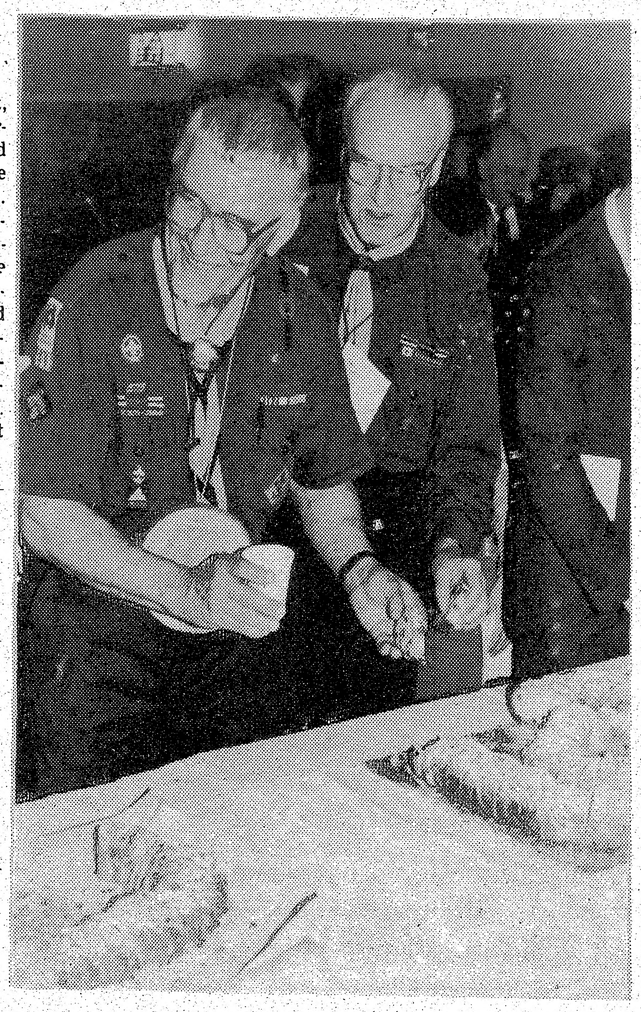

Skm. Heino Jõe maitsemas tema 60. skaudisünnipäevaks valmistatud kringlit. Paremal skm. Bruno Lindre.

Foto: Vaba Eestlane

Los Angeles aastavahetusel

Mõned päevad enne 29. detsembrit levis teade Los Angelese ajalehtedes, et eestlane Helle Frejus saabub sel päeval Eestist siia abiellumise tõttu alaliseks elama. Kohalikud eestlased läksid lennujaama vastu rahvariietes, lilledega ning tervitusplakatitega. Ka ajakirjandus ja eriti TV-jaamad olid sellest huvitatud ning saabumist näidati kõikides kohalikkudes TV-jaamades ja ülemaaliselt CBS saates. Ka Ameerika Hääle ingliskeelne osakond Los Angeleses soovis intervjuud.

Helle Frejus võttis juba 31. detsembril Eesti Majas osa uusaasta peost. Seal oli võimalik teda ka küsitleda. Ta oli väga üllatatud sellisest ajakirjanduse huvist ja ka veidi sellest väsinud. Küsides, kas tal ka perekonnaliikmeid jäi Eestisse, selgus, et esimesest abielust on kaks tütart vanuses 22 ja 23. Üks tütardest on abielus ja väikse lapse ema. Küsides, kas ta soovib oma lapsi siia järele nõuda oli see Helle Frejuse sooviks. Väga sümpaatne ja sõbralik proua viibis mõned tunnid eestlaste keskel ja lahkus oma uude kodusse reisiväsimust väljapuhkama. Ees on auto ostmine ja siis töökoha leidmine. Eestis töötas ta illustraatorina.

Jõuluhooaeg algas Los Angeleses detsembrikuu alguses, kui Naisklubi korraldas jõulubazaari Eesti Majas, kus oli müügil kaasmaalaste valmistatud käsitöid ning pakuti sooja suppi ja kooke kohviga. Mõned päevad enne toimus Pensionäride Klubi jõulukoosviibimine. Kuu keskel korraldas EELK LA Kogudus koos LAE Täienduskooliga jõulukoosviibimise, kus eeskavas esinesid kooli õpilased ja koguduse liikmed. Kooli vanemad olid katnud kohvilaua, kuhu kaasmaalased tõid kaasa suupisteid. Jõulupäevaks koguneti EELK LA Koguduse kirikusse Los Angelesse jumalateenistusele, kus teenisid õpetaja Rein Neggo ja õpetaja kandidaat Walter Taal. Kõik üritused ja ka jõulukirik olid rahvarohked.

Vana-aasta saadeti ära ja uus võeti vastu Los Angelese Eesti Majas hoogsa peoga. Segas aga orkestri valik, kus viieliikmeline ameeriklaste noorte nn. „hard metal band" pani Eesti Maja võrdlemisi väikeste mõõtudega saali võnkuma ja sundis mõned vanema generatsiooni pidulised lahkuma. Eesti noortel ja nende kutsutud sõpradel oli muidugi lõbu laialt. Kell 12 lauldi Eesti hümni ja selle järel paukusid vahuveini pudelid ning sooviti üksteisele head uut aastat.

V.P.

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat

„VABA EESTLAST"

— sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

Montrealis tähistati A. Mälgu 85. sünnipäeva

4. oktoobril täitus 85 aastat meie viljakamal ja nimekamal kirjanikul August Mälgul. Montrealis korraldas Pensionäride Klubi kirjaniku austamiseks vestluse 6. detsembril Jaani kiriku seltskondlikes ruumes, kus kirjanikust kui ka inimesest kõneles E. Leithammel. Ettekanne algas isiklike kokkupuudete kirjeldamisega Rootsis paguluspäevade alguses, kui oldi koos Saltsjöbadeni põgenikelaagris. Tollal rootsi valitsus oli korraldanud põgenikelaagreis mitmelaadseid kultuurilisi ettekandeid, milleks kasutati kaaseestlasi, nende hulgas ka A. Mälk koos õpetaja Takkeliga ja kõneleja abikaasaga, kes filmioperatoorina näitas põgenikele rootsiainelisi filme.

Koos selle grupiga laagrist laagrisse liikudes oli kõnelejal olnud rohkesti võimalusi kirjanikuga kokku puutuda mitmesugustes tingimustes, A. Mälk oli olnud rahulik ja tasakaalukas inimene, alati valmis teisi jõudumööda aitama. Tema sõbralik hoiak ja huumor aitasid hoida head vahekorda kõigiga. Tema huumorit võiks vast lugeda n.ö. „kuivaks"; mõnigi kuulaja alul ei taibanud, kus see nali õieti peitus, aga kui hiljem see selgus ja ka sellest kirjanikule mõista anti, siis võis Mälgu suunurkades märgata kerget heaolu muljet. Sarnane rändamine oli kestnud koos oma murede ja rõõmudega, peaaegu kuus kuud. Viimane tähtsam kohtamine kirjanikuga oli olnud Göteborgis, kus kirjastus „Orto" oli korraldanud kirjanikule tema 50-nda sünnipäeva tähistamiseks suurema kontsertaktuse ja E. Leithammel oli olnud üks esinejaist.

E. Leithammel andis lühiülevaate kirjaniku eluloost, kes oli sündinud Saaremaal, Lümanda vallas. Ta kirjeldas A. Mälgu haridusteed kuni Mõntu algkooli juhatajaks saamiseni. Tartus sõjaväekohustusi täites ta puutus kokku paljude meie vaimuinimestega. 1923—24 ta õppis Tartu ülikooli juures erikursustel inglise keelt, kirjandusluugu ja õppemetoodikat, 1925. aastal ta sai Lümanda 6-klassilise algkooli juhatajaks, kuhu jäi kui 1935. a.

A. Mälk oli olnud juba varasest noorusest peale suur lugeja ja raamatute sõber, kusjuures tal oli tekkinud huvi ka ise midagi kirjutada. Need olid olnud väikesed visandid ja proovid, kus ta oli katsetanud mitmesuguste kirjandusvormidega.

Esimene romaan „Kesaliblik" ilmus tal 1926. aastal. A. Mälgu kirjanduslik looming lõi õitsele 30-ndates aastates, kus ta ise tunnistas, et ta ei kirjutanud mitte ainult päeval, vaid ka öösel. Kirjanik ise pidavat oma tähtsamaks tööks ajaloolist romaani „Surnud majad". Samaaegselt Mälk alustas ka näidendite kirjutamisega, kus populaarsemaks oli „Vaese mehe utetall".

30-ndatel aastatel alustas A. Mälk hoopis uue ainealaga, milleks kujunesid Saaremaa rannaelu kirjeldavad romaanid ja rannajutud. Need tõid kirjaniku esiplaanile ja 1937. a. sügisel ta sai oma kirjandusliku loomingu eest presidendilt n.n. Lagle auhinnatalu. Järgmisel aastal valiti ta riigivolikogu liikmeks. Põgenikupõlves Rootsis algas n.ö. kolmas loominguperiood. Juba 1945. a. oktoobris ilmus A. Mälgult pagulasaineline romaan „Õised linnud", millele järgnesid hiljem mitmed romaanid, näidendid, jutustused jm. Tema loomingut on tõlgitud paljudesse keeltesse. Kõneleja lõpetas oma vestluse märkusega, et eeltoodu oli ainult väike osa kirjaniku loomingust ja elust, kus said märgitud ainult üldjooned.

Lõpuks ta luges heas tõlgitsuses huvitava katke A. Mälgu rannaromaanist „Hea sadam" ja soovis enda ja publiku poolt kirjanikule tema tähtsa sünnipäeva puhul jätkuvat tervist ja rahulikke aastaid, millega publik ühines tugeva aplausiga.

H.H.

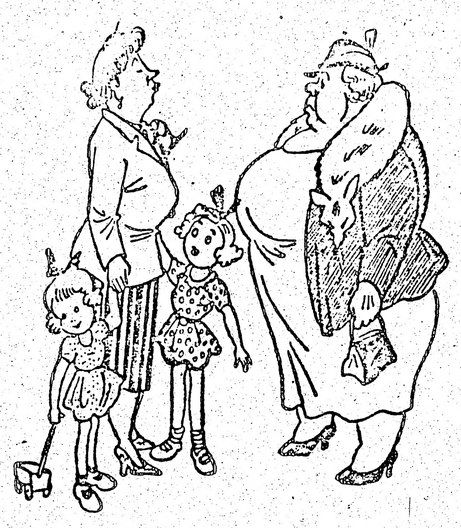

— „Minule ei meeldi, kui võõrad inimesed mu lapsi suudlevad"

— „Minul see ka ei meeldi, aga ma ei saa sinna midagi parata"

— „Miks?"

— „Üks tütar on mul 17-aastane ja teine 19-aastane!"